Ազգ
Azg
armenian daily

9 ՄԱՅԻՍ 1998 ՇԱԲԱԹ # 81 (1584)

ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ ՕՐ

ՀՀ նախագահի ուղերձը

Մայիսի 9-ի կրկնակի խորհուրդը

Սիրելի՛ հայրենակիցներ,
Շնորհավորում եմ Ձեզ Հաղթանակի եւ խաղաղության տոնի առթիվ։

53 տարի առաջ, մայիսի 9-ին, ֆաշիզմի ջախջախմամբ, մենք ի թիվս աշխարհի մյուս ժողովուրդների, խաղաղ զարգացման հնարավորություն ստացանք։

Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին հայ ժողովուրդն օրինակելի սխրանք գործեց եւ իր ներդրումն ունեցավ ընդհանուր հաղթանակի կերտման եւ խաղաղության վերահաստատման գործում։ Սխրանք, որ դարերի խորքից մինչեւ մեր օրերը ձգվող դիմակայության շղթայի օղակներից մեկն էր։ Հայ զինվորը կրկին ապացուցեց, որ հայոց փառավոր պատմության արժանի ժառանգորդն է։

1992 թվականից ի վեր մայիսի 9-ը մեր ժողովրդի գիտակցության մեջ կրկնակի խորհուրդ ստացավ։ Շուշիի հաղթանակով մեր ժողովուրդն արտահայտեց հայրենիքը պաշտպանելու եւ սեփական տանը անվտանգ ապրելու վճռական կամք նոր եւ փայլուն էջ արձանագրելով իր պատմության մեջ։ Այսօր մեր հարգանքի տուրքն ենք մատուցում Հայրենական մեծ պատերազմի մեծերաններին եւ Արցախյան հերոսամարտի մասնակիցներին։

Կրկին շնորհավորելով մայիսյան այս պայծառ տոնի առթիվ հավատում եմ, որ պատերազմների ինքնությունը պատվով բոլոր մեր ժողովուրդը նույն պատասխանատվությամբ կբռնի նաեւ խաղաղության, ստեղծագործ աշխատանքի, հզոր երկիր կառուցելու ճանապարհը։

ՀՀ պատվիրակության այցը Ստեփանակերտ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հաղթանակին, Շուշիի ազատագրման 6-րդ տարեդարձին եւ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի օրվան նվիրված տոնական միջոցառումներին մասնակցելու նպատակով մայիսի 8-ին Ստեփանակերտ ժամանեց Հայաստանի պետական պատվիրակությունը՝ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ։

Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ տեղեկատվության եւ մամուլի վարչությունից, պատվիրակության կազմում Արցախ են ժամանել ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրենի պաշտոնակատար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը, նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Ալեքսան Հարությունյանը, նախագահի խորհրդական Արամ Սարգսյանը, պաշտոնական այլ անձինք։

Պատվիրակությանը Ստեփանակերտի օդանավակայանում դիմավորել են ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը, Ազգային ժողովի նախագահ Օլեգ Եսայանը, վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը, փոխվարչապետ Ժիրայր Պողոսյանը, պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանը եւ պաշտոնական այլ անձինք։

ԼՂՀ նախագահ Ա. Ղուկասյանի աշխատավայրում կայացած հանդիպումից հետո պատվիրակությունը մասնակցել է Ստեփանակերտի օղակաձեւ ջրատարի հանդիսավոր բացմանը, այցելել մայրաքաղաքի վերակառուցվող մի շարք օբյեկտներ։

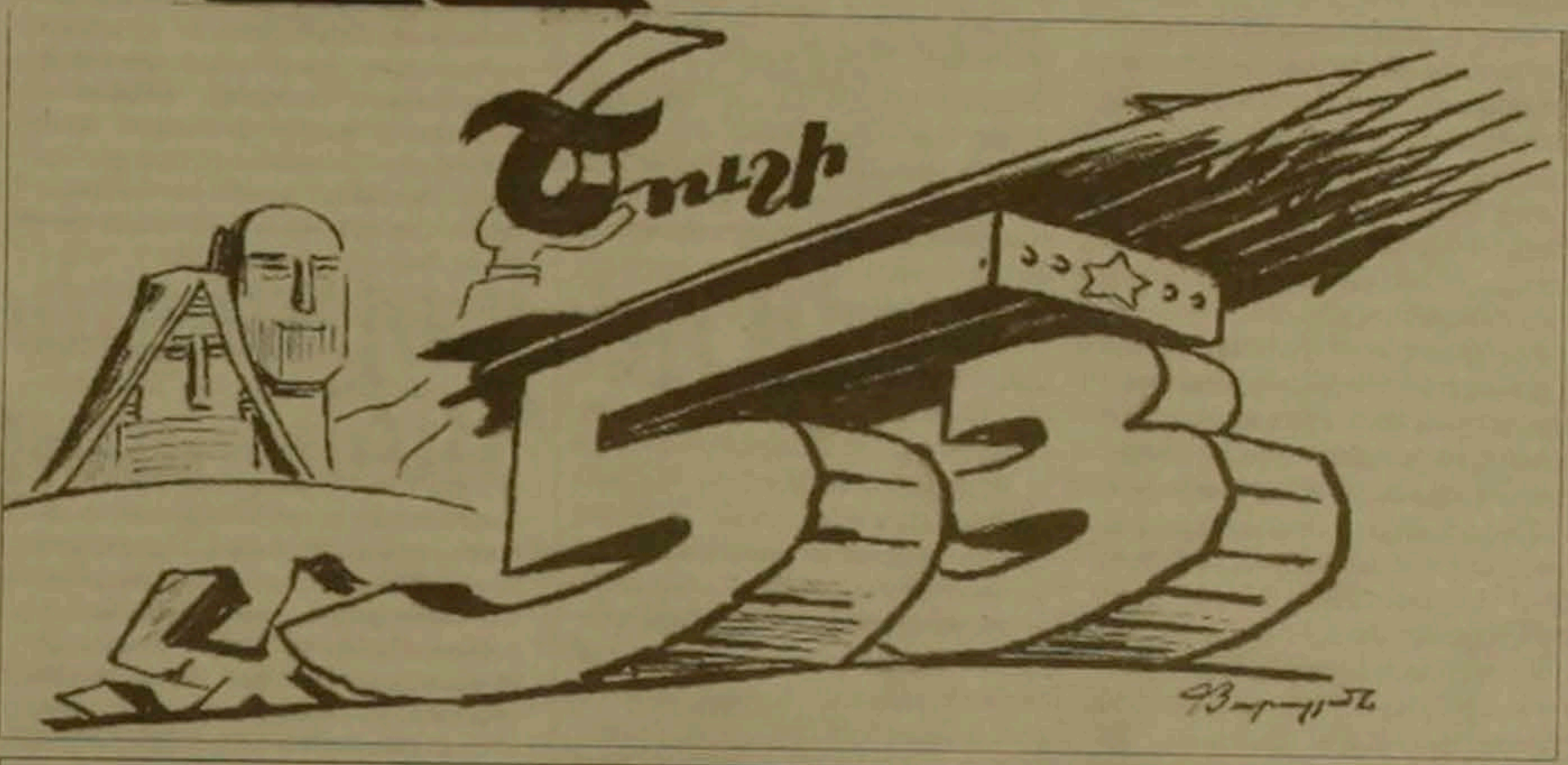

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Գյուղնախարարությունն արդեն սկսել է զբաղվել Հայաստանի ագրարային քաղաքականությամբ»

ՎԱՀԱՆ ՄՈԽՐՈՅԱՆ

Նոր կառավարության նորընտիր ու վերընտիր նախարարների ասուլիսները շարունակվում են Մայիսի 8-ին հերթը ՀՀ գյուղատնտեսության նախարար Վլադիմիր Մովսիսյանինն էր։ Վերջինս թերեւս ՀՀ նոր կառավարության երիտասարդ եւ ամենաարդյունավետ անդամն է։ Գյուղնախարարի մեկուկես ժամ տեւած բովանդակալից ասուլիսը մեկ անգամ եւս ապացուցեց վերոհիշյալն ու այն կարծիքը, որ պրն Մովսիսյանը ծանոթ է Հայաստանի յուրաքանչյուր թիզ հողին։

Գյուղնախարարությունը սկսել է զբաղվել ագրարային քաղաքականությամբ։ Նախարարության խնդիրը պետք է լինի Հայաստանի ագրարային քաղաքականության եւ դրա իրականացման մեխանիզմների մշակումն ու իրագործումը։ Տնտեսական նախարարության այն է, նոր մեխանիզմներով ու հին գործելաոճով աշխատանքից։ Այս միտքն է տեսնում Վ. Մովսիսյանը իր ղեկավարած նախարարության առաջիկա մի քանի տարին։ Նա մանրամասնեց մի քանի տվյալներ։

Այսօր Հայաստանում հողը գրեթե սեփականաշնորհված է. մնացել են միայն պետական պահուստային ֆոնդերը։ Գրեթե լրիվ սեփականաշնորհված է նաեւ վերամշակող արդյունաբերությունը։ Սեփականաշնորհման առաջին փուլն ավարտվել է, սակայն դրան հաջորդող երկրորդ փուլը, նախարարի կարծիքով, ավելի դժվար է լինելու. խնդիրն այն է, որ սեփականաշնորհմանը զուգընթաց չստեղծվեցին համապատասխան ենթակառուցվածքներ։

Ըստ գյուղնախարարի, համակարգում կան անհատապաշտ լուծման կարիք ունեցող մի քանի հիմնահարցեր։ Հողի սեփականաշնորհման արդյունքում ստեղծված մոտ 321 հազ. մասնավոր տնտեսությունները փաստորեն բնամթերային փակ տնտեսություններ են առևտրի իրացման առումով եւ ունեն իրացման լուրջ դժվարություններ։ Նրանց պետք է ... արդյունավետության համար պետք է գործի հողի շուկան. ներհամարտեսական կոոպերացիան, գյուղատնտեսական բանկերի ենթակառուցվածքները եւ այլն։

Տես ➧ էջ 3

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Ռոլանդ Շառոյանը՝ մշակույթի նախարար

Կառավարությունն առանց կանանց

Մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունը, որ նոր կառավարության ձեւավորումից ի վեր «անգլուխ» էր, վերջապես գտավ իր ղեկավարին. նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի մայիսի 8-ի հրամանագրի համաձայն, այդ ոլորտն այսուհետ կղեկավարի ՀՅԴ ԳՄ անդամ Ռոլանդ Շառոյանը։ Այնուամենայնիվ եթե հաշվի առնենք, որ Արմեն Դարբինյանի «կաբինետի» անդամները մեծամասամբ անկուսակցական են, ապա դաշնակցական նախարարական զույգի առկայությամբ կառավարության կուսակցականության նժարը թեքվում է դեպի Տեր-Պետրոսյանի օրոք իրավազրկված, Ռոբերտ Քոչարյանի օրոք իր իրավունքները վերականգնած 105-ամյա կուսակցությունը՝ պատասխանատվության որոշակի «բաժնեմաս» դնելով վերջինիս վրա։

Հուսանք, նոր կառավարության հարաբերական դաշնակցականացումը լարվածություն չի ստեղծի սփյուռքում, որտեղ ՀՅԴ, ՌԱԿ, ինչպես նաեւ անկուսակցական մշակութային-սպորտային կազմակերպությունների միջեւ հայտնի մրցակցությունը թերեւս պահպանվում է, ուր ոչ դաշնակցականների կողմից այնքան էլ լավ չի ընդունվելու այս նշանակումը։ Այս նշանակման հեղինակն, ըստ էության, ՀՅԴ ԳՄ-ն է, որը, նախընտրելով Ռոլանդ Շառոյանին, հաստատագրեց «կառավարությունն առանց կանանց» իրողությունը։

Ռոլանդ Շառոյանը ծնվել է 1952 թ. Թալինի շրջանի Աշնակ գյուղում

որտեղ խմբագիր աշխատել է հեռուստառադիոպետկոմում, հեռուստաֆիլմերի «Երեւան» ստուդիայում։ «Ծիծեռնակ» մանկապատանեկան հանդեսի հիմնադիրներից է, վարել է «Գառնի» ամսագրի արձակի բաժինը, հրապարակախոսական հոդվածների, ակնարկների, էսսեների, պատմագիտական ուսումնասիրությունների, պատերազմների, ֆիլմերի սցենարների, 5 գրքերի հեղինակ է, թարգմանվել է տարբեր լեզուներով։ 1993 թ.-ին հիմնադրել է «Մարզաշխարհ», «Նավասարդ-II» մարզական, մշակութային-գրական թերթերը, հայ մարզական լրագրողների «Նավասարդ» համազգային ակումբը։ «Ֆուտբոլի հանրագիտարանի» առաջին հայերեն հրատարակության հեղինակն է։ Ամուսնացած է, ունի երեք զավակ։

Էդուարդ Շեւարդնաձեն մեկօրյա այցով կժամանի Բաքու

ԹԲԻԼԻՍԻ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն մայիսի 9-ին մեկօրյա այցով կժամանի Բաքու։ Նա մտադիր է անձամբ շնորհավորել Հեյդար Ալիեւին ծննդյան 75-ամյակի առթիվ։

Ինչպես այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել են վրացական պետության ղեկավարի մամլո ծառայությունում, Էդուարդ Շեւարդնաձեի եւ Հեյդար Ալիեւի հանդիպման ընթացքում կքննարկվեն վրաց-ադրբեջանական երկկողմ հարաբերությունների զարգացման հարցերը եւ տարածաշրջանային հիմնախնդիրներ։

Էդուարդ Շեւարդնաձեն Վրաստանի ազգային ռադիոյով հաղորդված հարցազրույցի ժամանակ հայտարարել է, որ Ալիեւի հետ հանդիպման ընթացքում անտարակույս կքննարկվեն ՏՐԱՍԵԿԱ (եվրասիական փոխադրամիջանցք) նախագծի մասնակից երկրների նախագահների գագաթաժողովի կազմակերպման հարցերը, որին կմասնակցեն Ռուսաստանի, Ճապոնիայի, ԱՄՆ-ի եւ Եվրամիության ղեկավարները։

Մոսկվա. Ադրբեջանցիները հատուցում են պահանջում իրենց հայրենակցի սպանության համար

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մոսկվայի միլիցիան ձերբակալել է հինգ մարդ, որոնցից չորսը ռուսներ, հինգշաբթի օրը Լուժնիկիի շուկայում ադրբեջանցի մի առեւտրականի սպանության մեղադրանքով։ Նրանց տվյալները, հետաքննության շահերից ելնելով, չեն հայտնվում։

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, հինգշաբթի առավոտյան Լուժնիկիի շուկայում ծայր առած ծեծկռտուքի ժամանակ մի քանի մարդ դանակահարել են մի ադրբեջանցի առեւտրականի, ինչից հետո ադրբեջանցիների ամբոխը (միլիցիայի տվյալներով, մոտավորապես մեկուկես հազար մարդ) փակել է Կոմսոմոլսկի պողոտայի երթեւեկությունը։ Ադրբեջանցիներն ընթացել են դիակը ձեռքներին եւ անհապաղ հատուցում պահանջել։ Միլիցիայի հատուկ նշանակության ջոկատին հաջողվել է ամբոխին կանգնեցնել մետրոյի «Ֆրունզենսկայա» կայարանի մոտ։

Մոսկվայի քաղաքագլուխ Յուրի Լուժկովը նշել է, որ քաղաքում ազգային հողի վրա հուզումներ դեռեւս չեն եղել եւ, նրա տեսակետով, պետք է պատժվեն ոչ միայն հանցագործություն կատարողները, այլեւ նրանք, ովքեր քաղաքում խախտել են կարգը եւ չարտոնված հանրահավաք կազմակերպել։

Ճապոնացի ավտոմոբիլ արտադրողները ցնցակաթվածի մեջ են

ՏՈԿԻՈ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Ճապոնիայի «Միցուբիսի մոտորս» խոշորագույն ավտոմոբիլաշինական ընկերության կառավարիչ տնօրեն Տայձո Իոկոյաման «մեծ երկրաշարժ» եւ «ցնցակաթված» է համարել Գերմանիայի «Դայմլեր Բենց» կոնցեռնի եւ ԱՄՆ-ի «Կրայսլերի» միավորումը։ «Իոմիուրի» թերթում այսօր հրապարակված հարցազրույցում նա ընդգծել է, որ ճապոնական բիզնեսը նույնիսկ «չէր կարող պատկերացնել» նման բան։

Արտադրավարի խոսքերով, ավտոմոբիլային բիզնեսի համակենտրոնացումը Հյուսիսային Ամերիկայում եւ Եվրոպայում շատ ավելի շեշտակի տեմպերով է ընթանում, քան Տոկիոյում հնարավոր էին համարում։

Ինչպես ենթադրում են, «Դայմլեր-Կրայսլեր» գերկոնցեռնի ստեղծումը վաճառքի առնվազն 130 միլիարդ դոլար տարեկան ծավալով, կարող է էական հարված հասցնել մրցակիցներին։ Փորձագետների գնահատումներով, նոր ընկերությունն աշխարհում երրորդ տեղը դուրս կգա ավտոմոբիլային հսկաների շարքում՝ Միացյալ Նահանգների «Ջեներալ մոտորս» եւ «Ֆորդ» կորպորացիաներից հետո, «Տոյոտա»-ին մղելով չորրորդ տեղ։

digitised by A.R.A.R.@

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

«Վաչե Մանուկյանի համար երբեք բացառություն չեն կատարել»

«Մարու» եւ PharmaThec ձեռնարկությունների մասին պատմող «Ազգ»-ի հրապարակումներից հետո Վաչե Մանուկյանի գրասենյակը հարկ համարեց որոշ պարզաբանումներ կատարել, ի մասնավորի «Մարու» գործարանի հետ վարձակալական պայմանագիր կնքելու մանրամասների շուրջ: «Ազգը» նշել էր, որ միջազգային մրցույթում գտնվող «Մարու» գործարանը իրավասու չէր վարձակալական պայմանագիր կնքելու: Գրասենյակը նրբին հանգամանք վկայակոչեց վարձակալական պայմանագիրը կնքվել է 1996 թ. սեպտեմբերի 24-ին, այդ ժամանակ «Մարուն» ներառված է եղել սեփականաշնորհման ենթակա ձեռնարկությունների ցուցակում: ՀՀ կառավարությունը միայն 1997 թ. հունիսի 24-ին է որոշում ընդունել ձեռնարկությունը միջազգային մրցույթով սեփականաշնորհելու: Սեփականաշնորհման ենթակա օբյեկտների ցուցակում գտնվող ձեռնարկությունները «օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում» կարող են տարածքներ հանձնել վարձակալության «կառավարման համապատասխան վերադաս մարմնի թույլտվությամբ» Վաչե Մանուկյանը վարձակալել է «Մարուի» ոչ թե արտադրական, այլ պահեստային տարածքները:

Միով բանիվ, Վաչե Մանուկյանը կառավարման վերադաս մարմնի թույլտվությամբ եւ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով է կնքել հիշյալ պայմանագիրը 200 հազար դոլար կանխավճար մուծելով: Մեզ ժպիտով հավաստեցին. «Վաչե Մանուկյանի համար երբեք բացառություններ չեն արվել»:

Ինչ վերաբերում է PharmaThec-ի բուն գործունեությանը, ապա այստեղ ներդրվել է 21-րդ դարի դեղագործական արտադրություն, որի արդյունքը միջազգայինից զատ գնով կվաճառվի ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ Վրաստանում, Ադրբեջանում եւ Թուրքմենստանում: Վաչե Մանուկյանը մտադիր է վարձակալված տարածքում հիմնել նաեւ էլեկտրոնիկայի արտադրություն: Այսինքն, ինչպես փորձեցին փաստել մեր կասկածները ի սկզբանե բարձր տեխնոլոգիաների համար նախատեսված «Մարու» գործարանին վերամասնագիտացում զուտ դեղագործական ուղղությամբ չի սպառնում: Թեեւ նշենք, որ գործարանի առկա կարողությունները վերագործարկելու առումով տարակարծությունները բավական մեծ են ոչ միայն պոտենցիալ ներդնողի եւ գնորդի, այլեւ համապատասխան նախարարությունների շրջանակում: Շատերի պնդմամբ, «Մարուն», որպես հրահանգասարքերի արտադրության գործարան, այդպես չի հանձնվել, եւ գայլոր չի աշխատել իր ուղղվածությամբ: Այսօր գործարանում թողարկվող արտադրատեսակները ուղեկից են եւ ոչ հիմնային:

Ծագող բանավեճը արտադրական հսկաների վերագործարկմա՞ն, թե՞ վերամասնագիտացման շուրջ, բնավ նոր չէ, չի սկսվում «Մարուից» եւ չի ավարտվում «Նաիրիտով» կամ «Տրանզիստորով»: Լայն առումով այն չի վերաբերում Վաչե Մանուկյանի գործունեությանը Հայաստանում, որ երիցս խրախուսելի է եւ ոգեւորող իբրեւ Հայաստանում սփյուռքի գործիչների շնորհիվ միջազգային մրցունակ կառույցների, նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը միտված քայլ: Ներդնողները կգան եւ կփորձեն աշխատել, բայց մենք կառավարության մակարդակով պետք է ճշգրտենք զարգացման առաջնահերթությունները: Մենք եւ մեր... սարերը:

Ն. ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հայաստանում մամուլն առավել իշխանություն է, քան իշխանությունները, գտնում է Հայկազն Ղահրիյանը

Այնուամենայնիվ, «Մոլորակը» չի տպագրվում

Հերթական տնտեսական ճգնաժամի մեջ է եւ, ըստ այդմ, երրորդ ամիսն է, չի տպագրվում «Մոլորակ» օրաթերթը, որ երեկ, Մամուլի ազգային ակումբի «Զանգվածային լրատվամիջոցներ եւ ժողովրդավարություն» ծրագրի շրջանակներում հյուրընկալվելով ակումբի հարկի տակ, շոյիչ քննարկումների արժանացավ: Ակումբական եւ ոչ ակումբական որոշ լրագրողների կարծիքով, «Մոլորակն» առնվազն անկախ է, մեկ-երկուսի կարծիքով, «զուցե, միակ անկախը», «ամենաանկախը» եւ այլն: Կարծիքներ եղան, թե «Մոլորակում» պարբերաբար (չորսամյա փորձի եւ խմբագրի հաշվարկների համաձայն, տարին երկու-երեք անգամ) թե՛ հին, թե՛ նոր իշխանությունների օրոք տպարանի հետ ծագող դժվարությունների պատճառը հենց այդ անկախությունն է:

Ղահրիյանն ինքը, սակայն, առավել իրատես է եւ, չողբերգականացնելով իրադրությունը եւ դժվարությունների արմատն, այնուամենայնիվ, նյութական-տնտեսական ոլորտում փնտրելով, թերթի «ժամանակավոր անաշխատունակության» մեջ քաղաքական երանգավորումներ չի տեսնում կամ չի ուզում տեսնել (դեմ չէ, սակայն, որ ցանկացողներն իրենք տեսնեն այդ երանգները–Լ. Պ.): Աղմկարարություն չի սիրում, չի փորձում «կարեկցանք նվաճել» ֆինանսական առարկա դարձնելով թերթի խնդիրները: Հանդիպման նախաձեռնողն էլ ոչ թե ինքն է, այլ մամուլի ակումբը, որին երախտապարտ է խնդրին հասարակական հնչեղություն հաղորդելու փորձի համար:

Երբ կվերատպագրվի «Մոլորակը», հայտնի չէ. քանզի «բազմաթիվ, հարյուրավոր, հազարավոր խնդիրներ կան», որոնցից գլխավորն, ըստ էության, հովանավոր չունենալն է, որի հետ կապված էլ գործի են դրվում «չտպագրվելու մեխանիզմները»: Այս պահին թերթի հաշվեկշիռը բացասական է՝ Հայմամուլը գրեթե վճարել է «Մոլորակի» պարտքերը տպարանին պահպանվում են: Թերթերի խճանկարը հարստացնելու (կրպակներ վերադառնալու) «Մոլորակի» հույսերը կապված են երկրորդ այլընտրանքային տպարանի հետ (խոսքը «Գինդի» տպարանի մասին է, որը, Ղահրիյանի տեղեկություններով, այս ամառ օրաթերթ լույս ընծայելու հզորություն է ապահովելու, այն էլ «գիտության նախավերջին նվաճումներով»):

«Մոլորակի» ուղղվածության վերաբերյալ, ո՛չ քաղաքական կողմնորոշման, ո՛չ էլ «գլոբալ» առումով գլխավոր խմբագրի կարծիքը պարզել չհաջողվեց: Մամուլի դաշտն, ըստ նրա, առանց այն էլ հագեցած է կուսակցականությամբ, այնպես որ, «Մոլորակն» այստեղ անելիք չունի (թեեւ կուսակցական թերթերն, ինչպես ասած, պակաս կուսակցական եւ առավել անկախ են, քան ժողովրդավար Ամերիկայի կամ Ռուսաստանի որոշ անկախ թերթեր, խոստովանեց Հայկազն Ղահրիյանը): Համենայն դեպս, իբրեւ չորրորդ իշխանություն մամուլը շատ ավելի կայացած է, քան իշխանությունները: Ընտրությունները բավականաչափ լավ լուսաբանվեցին՝ հիմնականում ներկայացնելով «ամբողջ սպեկտրը», չնայած որոշ (թերեւս, զուտ «մոլորակային»–Լ. Պ.) նրբերանգներ, այնուամենայնիվ, բացակայում էին: Իսկ ընդհանրապես, ընտրություններն, Ղահրիյանի կարծիքով, վաղաժամկետ էին առնվազն մեկ տարով, թեպետ ընտրարշավն սկսվեց շահեկան ներքին եւ արտաքին պայմաններում, որ ընտրություններից հետո էլ պահպանվում են: «Ինչպիսի՞ն կլինի հայաստանյան իրավիճակը, մասնավորապես մամուլի վիճակն, առաջիկա հինգ տարում» հարցում «Մոլորակի» խմբագիրը լավատես է. «Պիտի որ լավ լինի»: Ուշագրավ է, որ «Մոլորակի» այսօրվա բացասական «մեկնարկային պայմաններում» էլ մեր զրուցակիցը տեսականորեն հնարավոր է համարում անկախ մամուլի գոյատեւումը Հայաստանում: Ըստ նրա, թերթի ինքնարժեքը 50 դրամ է, եւ արհեստական խոչընդոտների բացակայության դեպքում թերթերը կարող են պահել իրենց (այդ դեպքում դարձյալ անհասկանալի են «Մոլորակի» ավանդական «ցնցումները»–Լ. Պ.):

«Մոլորակի» խնդիրն «իրավիճակային կողմնորոշումներից» վեր կանգնելն է, ասաց նա: Հերթական հարցի ծեսով մասնագիտացված այն երբ ժողովուրդը...

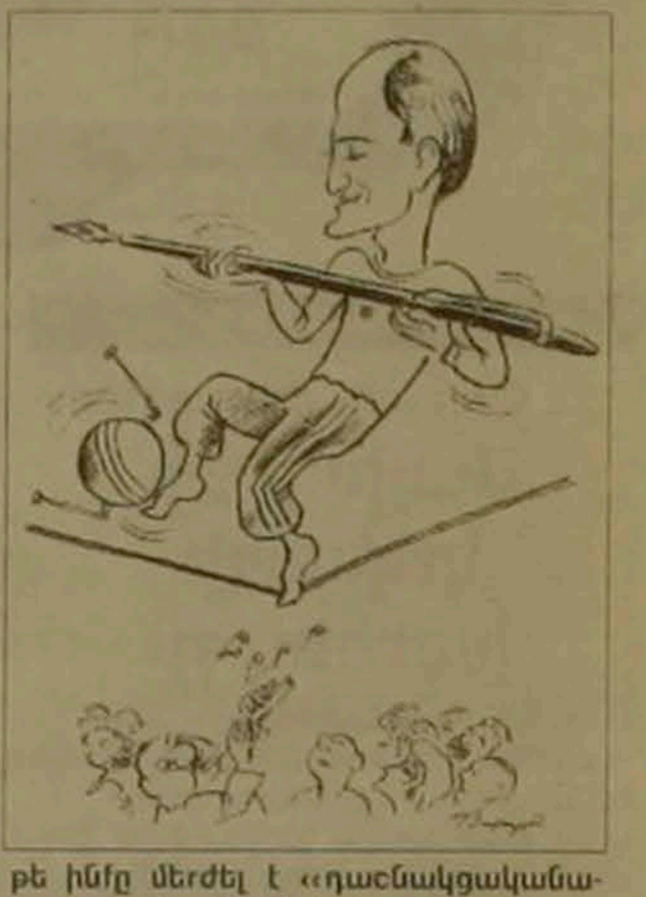

թե ինքը մերժել է «դաշնակցականանալու» եւ, համապատասխանաբար, ՀՅԴ կողմից ֆինանսավորվելու առաջարկը: Մամուլին իբրեւ թե հասկացված եւ անհայտ կորած 1 միլիոն 800 հազար դոլարի վերաբերյալ Ղահրիյանին, մամուլի արձարձումներից զատ, ոչինչ հայտնի չէ:

Թերթի աշխատակազմն, ինչպես պարզվեց, դեռեւս հերոսաբար դիմանում է՝ սպասելով բարի ժամանակների, թեեւ դժգոհություններ, անշուշտ, առկա են: Ի՞նչ անել, ինչո՞վ սատարել թերթի, լրագրողներից մեկի խոսքերով, մամուլի անբուժելի անտարբերության պայմաններում «կործանվող կոլեկտիվին»: Այս հարցին պատասխանելով, Հայկազն Ղահրիյանը համեստորեն բավարարվեց «Դա որոշելու բան չէ, ինքնաբուխ պիտի լինի» ռեպլիկով, մինչ լրագրողներն առավել շահագրգիռ էին «Մոլորակին» փրկելու որոնումներում: Առաջարկվեց աշխատակազմին աջակցել, տպագրվող թերթերում որոշակի ծավալներ հատկացնելով «Մոլորակին», նույնիսկ համագործակցություն սկսել համապատասխան մեկնարկային դրամագլուխ ստեղծելու համար: Առավել արդյունավետ համարվեց, սակայն, արհմիություն, լրագրողական համախմբում ստեղծելու ուղին, որը մեզանում, ավաղ, հեռու է իրականություն դառնալու հեռանկարից (վկա՝ Հայմամուլի կողմից պարբերական թերթմանումների դեմ «համաթերթային» գործադուլի միջոցով ծառանալու չհաջողված փորձը):

«Ինչպե՞ս եք գնահատում այն փաստը, որ միայն ձեր թերթն է փակվել այսքան թերթերից» հարցին «Մոլորակի» խմբագիրը փիլիսոփայորեն պատասխանեց. «Գո՞հ չեք, որ միայն մերն է փակվել» (ցավոք, «Մոլորակը» միակ չտպագրվող թերթը չէ): «Ռոբերտ Քոչարյանի հետ, որպես Ձեր հայրենակցի, հույսեր չե՞ք կապում» հարցին պատասխանելով, ասաց. «Երբ ասում եմ, որ այդ մարդուն միայն հեռուստատեսությունից եմ ճանաչում, չեն հավատում»: Ավելացնենք, որ ակումբի հյուրը սովորության համաձայն սակավախոս էր, եւ հարցերի ծավալն ընդհանուր առմամբ գերազանցում էր պատասխանների ծավալին:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԹԵՔԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Հանդիսություն նվիրված հաղթական տարեդարձներին

Երեւանի Թեքեյան կենտրոնում երեկ տեղի ունեցավ հանդիսություն նվիրված մայիսի 9-ին: Այն կազմակերպել էր Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Փարաքարի «Ֆրունզե Դովլաթյան» ակումբը, ի նշումն Հայրենական մեծ պատերազմի հաղթական ավարտի 53-րդ եւ Շուշիի ազատագրման 6-րդ տարեդարձների: Հյուրերի մեջ էին Մեծ հայրենականի Փարաքարի վետերանները, Շուշիի ազատագրմանը մասնակցած երկրապահ կամավորականները: Շնորհակալական խոսքով նրանց դիմեցին ՀՌԱԿ «Ֆ. Դովլաթյան» ակումբի հիմնադիր անդամ Գրիգոր Պետրոսյանը, «Երկրապահ» կամավորների միության եւ ՀՀ Ազգային ժողովի փոխնախագահ Ալբերտ Բազեյանը: ՀՌԱԿ-ի անունից միջոցառման մասնակիցներին ողջունեց Հանրապետական վարչության ատենադպիր Համլետ Ղալլաքյանը: Հայրենասեր նոր սերնդին ուղղված բարի մաղթանքներով հանդես եկավ Հայրենական մեծ պատերազմի վետերան, Փարաքարի վաստակավոր ուսուցիչ Սարգիս Սահակյանը: Հաջորդեց հանդիսության երաժշտական մասը՝ ժողգործիքների համույթի կատարմամբ, մասնակցությամբ Սուսաննա Սաֆարյանի եւ Կարեն Միրզոյանի:

ՀՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼԻ ԴԻՎԱՆ

Կառավարությունում նոր մարմին

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ վարչապետ Ա. Դարբինյանի մայիսի 7-ին ընդունած որոշմամբ, լրացում է կատարվել վարչապետի «ՀՀ կառավարության աշխատակազմի կառուցվածքը հաստատելու մասին» 1998 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 23 որոշման մեջ: Կառավարությունում ավելացել է նոր «ՀՀ տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների [illegible] նախարարի աշխատակազմ» ստորաբաժանումը:

Գյումրի. Հեռուստամարաթոն եւ հանգանակություն Ամենափրկիչ եկեղեցու վերականգնման համար

ԳՅՈՒՄՐԻ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 8-ին Գյումրիում սկիզբ դրվեց հոգեւոր կառուցողական մի ձեռնարկում, որին վիճակված է համաժողովրդական դառնալ:

1988-ի երկրաշարժի ժամանակ խոնարհված Գյումրու վեհաշուք տաճարի պատին դրվեց վերականգնման առաջին քարը: Շիրակի մարզպետի, Գյումրու քաղաքապետի, համայնքի ավագանու, համաքաղաքացի մտավորականների ներկայությամբ քարագործ վարպետների խումբը, որ տարիներ շարունակ զբաղվել է ճարտարապետական հուշարձանների վերականգնմամբ, կրկին պատշարի գոգնոց հագավ: Եկեղեցուն կից հրապարակում համաժողովրդական տոնախմբություն էր, որի ժամանակ իրականացվում էր հանգանակություն ի նպաստ Ամենափրկիչի վերականգնմանը, որի նախաձեռնողը համանուն հիմնադրամն է:

Տեղի «Ցայգ» հեռուստատեսությունը կազմակերպել էր 12-ժամյա մարաթոն, որի ընթացքում ստացվում էին ամենատարբեր կազմակերպությունների ու անհատների նվիրատվություններ: Ամենափրկիչի վերականգնման գաղափարը արտասովոր է գյումրեցիներին, ուստի յուրաքանչյուր ոք ձգտում է իր ներդրումն ունենալ այդ ձեռնարկի մեջ:

Հիմնադրամը ծրագրել է ամենաբազմապիսի միջոցառումներ, որոնցից ստացված եկամուտներն ուղղվելու են եկեղեցու շինարարությանը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Տավուշ. Ուժգին կարկտահարություն Այգեհովիտում

ԻՋԵՎԱՆ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 7-ին, ժամը 21-22-ի սահմաններում, փոթորկով ուղեկցվող ուժգին կարկտահարությունից տուժել է Տավուշի մարզի Այգեհովիտ գյուղը: Տարերքը զգալի վնասներ է պատճառել հատկապես գյուղատնտեսությանը: Ընդհանուր առմամբ, կարկտահարությունից տուժել են 559 հա տնամերձ այգիներ, աշնանացան արտեր, բազմամյա տնկարկներ, այլ մշակաբույսերի ցանքատարածություններ: Առաջացած ջրհեղեղը ավերել է 7 կմ երկարությամբ կենտրոնական եւ գյուղամիջյան ճանապարհներ, իսկ ուժգին քամուց մասամբ կամ լիովին վնասվել է գյուղացիների առանձնատների տանիքների 80 տոկոսը: Գյուղացիներին օգնելու նպատակով ստեղծված հանձնաժողովը ճշտում է տարերքի պատճառած վնասի չափերը:

Լոռի. Գողերի ձեռքը հասել է մինչեւ հեռուստաաշտարակ

ՎԱՆԱՁՈՐ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օրերս թալանվել էր Լոռու մարզի Գուգարքի տարածաշրջանի լեռնագագաթներից մեկի վրա տեղադրված հեռուստահաղորդիչ աշտարակը: Չարագործները տարել էին 470 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով ալյումինե թիթեղներ, խողովակներ, սեպաձեւ անկյուններ: Սակայն վանաձորցի 4 «գործարարները» չհասցրին իրացնել գողոնը եւ երկրորդական հումքի մթերման ընդունման կետ հանձնելիս ձերբակալվեցին Գուգարքի ներքին գործերի բաժնի աշխատակիցների կողմից: Ինչպես հայտնեց ոստիկանական գործը վարող ՆԳՆ Կարեն Սահակյանը, հանցագործներից մեկն անչափահաս է, իսկ գողացվածն ամբողջությամբ վերադարձվել է:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 8 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 562941 AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրենություն /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /581841
Apple Macintosh համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN /phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստանը աշխարհի հետ կապ չունի՞

ԱԺ-ում որոշվում է ընտրական օրենսգրքի ճակատագիրը

ԱԺ հերթական նիստի չորեքշաբթի օրվանն ընդառաջ պետական եւ իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովը երեկ նիստ գումարեց ճշտելու իր ռազմավարությունը. ընտրական օրենսգրքի 2 տարբերակներն արդեն ներկայացվել են խորհրդարանին, մնում է միայն Հայկոմկուսինը, որից հետո Ազգային ժողովը պետք է տա իր վճռական խոսքը՝ որ ընտրական օրենսդրությունն է համարում ընդունելի:

Պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը նախ հրապարակեց ոչ խորհրդարանական կամ «դրսի» կոչված կուսակցությունների գնահատականը: Ըստ այդմ ՀՅԴ-ն կողմնակից է ընտրական հանձնաժողովները կազմավորելիս առաջնորդվել հետեւյալ սկզբունքով՝ ԱԺ-ում խմբակցություն ունեցող կուսակցություններից եւ կուսական ներկայացուցիչ, «դրսի» կուսակցություններից՝ մեկական: Համամասնական ընտրակարգով 100, մեծամասնական՝ 31: ՄԻՄ-ը (Կարեն Վարդանյան) կարծում է, որ հանձնաժողովների կազմավորմանը կարող են մասնակցել եւ կուսակցությունը, եւ պետությունը, գլխավորը օրինախախտում կատարած հանձնաժողովականներին պատասխանատվության ենթարկելն է: ՄԻՄ-ը նախընտրում է 100 տոկոս համամասնական ընտրություններին: Մնացյալ ոչ խորհրդարանական կուսակցությունները պաշտոնական դիրքորոշում դեռ չհայտնեցին: Հերթը խորհրդարանականներինն էր:

ՀՀՇ-ն փոխում է իր դիրքորոշումը

ՀՀՇ վարչության Ազգային ժողով առաքված փաստաթուղթը հավաստում էր, որ աջ ազատական ժողովրդավարական ուղղվածությամբ հավակնող այս կուսակցությունը կողմնակից է «համամասնականի առավել հնարավոր թվին»: Ինչպես «Ազգին» պարզաբանեց ՀՀՇ վարչության անդամ Ալեքս Սարգսյանը, ՀՀՇ վարչության վերջին նիստում նշվել է, որ կուսակցությունը կողմնակից է 131 համամասնական ընտրակարգով ձեւավորված խորհրդարանին, բայց լինելով իրատես, արձանագրում է, որ կողմ կքվեարկի առավելագույն համամասնական տեղեր ամրագրող ընտրական օրենսգրքի տարբերակին: Հիշեցնենք «Հանրապետություն» խմբակցության նախագահ եւ ՀՀՇ վարչության անդամ Բաբկեն Արարքցյանը իր ճեպազրույցներում քանիցս շեշտել է, թե ՀՀՇ-ն եւ «Հանրապետությունը» կողմնակից են մեծամասնական ընտրակարգին: Ալեքս Սարգսյանը հավելեց, որ Բաբկեն Արարքցյանը վարչության այս նիստին ներկա չի եղել: Պետաիրավական հանձնաժողովի նիստում ելույթ ունենալով նա շեշտեց. «Միայն կուսակցությունը պետք է հնարավորություն տա իրենց քաղաքական գործիչ համարողներին պատգամավոր դառնալու»: Արհեստավարժ նախարարներին արհեստավարժ խորհրդարան, սրամտորեն ավելացրեց պրն Սարգսյանը, եւ բնավ հարկ չկա «հայկական ճշմարտություններ փնտրելու»:

Հանրապետական կուսակցության նախագահ եւ ԱԺ պատգամավոր Անդրանիկ Մարգարյանը տեսակետներն պաշտպանում է ՀՀՇ դիրքորոշումը. «Քաղաքացիական հասարակությունը զարգացնելու տեսանկյունից, իրոք, կուսակցություններին պետք է տրվի խորհրդարանը ձեւավորելու իրավունքը», բայց փաստացի ՀԺԿ-ն, խուսափելով ցնցումներից, իրրեւ անցումային տարբերակ, առաջարկում է 66 համամասնական եւ 65 մեծամասնական հարաբերակցություն՝ 50/50: Այլաբանորեն հանրապետականների դիրքորոշումը կարելի է ձեւակերպել հետեւյալ կերպ. «Եվ գայլերն են կուշտ, եւ ոչխարները կենդանի»: «Հայրենիք» խումբը եւ կուսակցությունը հիմնավորեց 81 համամասնական, 50 մեծամասնական նախընտրելի հարաբերակցությունը:

«Երկրապահը» մեծամասնականի ջատագով

Երբ ՀՀՇ-ն (հիմա նաեւ «Հանրապետությունը») վերանայեց իր դիրքորոշումը, ապա «Երկրապահը» կայուն է. խմբի անդամ Հովիկ Աբրահամյանն անգամ ծայրահեղ: Երբ պատգամավորները վկայակոչում էին միջազգային փորձը, պրն Աբրահամյանն ասաց «Աշխարհը մեզ հետ կապ չունի», ինչը «Ժողովրդավարական հայրենիքի» անդամ Սոս Գիմիշյանը վերաձեւակերպեց այդ Հայաստանը կապ չունի աշխարհի հետ: Դավիթ Շահնազարյանը առաջարկեց «հայկական դեմոկրատիայի» անցնող որոնումներից հրաժարվել եւ առաջնորդվել պետության շահերով, իսկ պետության կուսակցական-քաղաքական համակարգի կայացումը անհնար է մեծամասնական սկզբունքով ձեւավորված խորհրդարանի պարագայում: 95 թ. հունիսի 5-ին ձեւավորված «գրպանի խորհրդարանը» վկայում է, որ անհատների սկզբունքով առաջնորդվելը հանգեցնում է ժողովրդի կամքի անտեսման. «Մեր խորհրդարանում 20 տոկոս է կուսակցությունների դերը, դրա համար էլ վիճակն այս է» անմխիթար:

Կոմկուսի խմբակցության անունից Ֆրունզե Խառատյանը այս դեպքում ամրակայեց թվաքանական հաշվարկով: Ներկա ԱԺ-ում 150 պատգամավոր ընտրվել է մեծամասնական ընտրակարգով, եւ փաստացի նրանց ձայն է տվել ընտրություններին մասնակցած մարդկանց ընդամենը 25 տոկոսը:

Ո՞վ է պետական գործիչ, ո՞վ՝ քաղաքական

«Երկրապահ» խմբի տեսակետը ներկայացնելով Վիկտոր Դալլաքյանը մեջբերեց Ուինստոն Չերչիլին. «Պետական գործչի տեսանկյունից ընդունելի է մեծամասնական համակարգը, քաղաքական գործչի տեսանկյունից՝ համամասնականը»: Դավիթ Շահնազարյանի պնդմամբ, Չերչիլը հետագայում փորձել է արքագրել իր իսկ ասույթը: Ճշմարտությունը, այսպիսով, ինչ-որ տեղ կենտրոնում է եւ դժվար է պնդել, թե «Երկրապահ» պատգամավորական խումբը պաշտպանում է պետական գործիչների շահերը, իսկ ԱԺՄ-ն, ՀՅԴ-ն, Կոմկուսը կամ «Հայրենիքը»՝ քաղաքական գործիչներինը:

Չհանգելով միասնական եզրակացության պետաիրավական հանձնաժողովը [illegible] ժամը 11:00-ից ձեւավորել աշխատանքային խումբ, որը չորեքշաբթի օրվանից սկսյալ 15-օրյա ժամկետում կփորձի ստեղծել ընտրական օրենսգրքի փոխզիջումային նոր տարբերակ այն ներկայացնելով Ազգային ժողովին: Երբ ընտրական օրենսգրքի չորրորդ փոխզիջումային տարբերակը չձեւավորվի, ապա կվերադառնան երեք առանձին-առանձին քվեարկության կդրվեն Վիգեն Խաչատրյանի, Հայկոմկուսի եւ «Հայրենիք» խմբի ընտրական օրենսգրքերը, եւ, անշուշտ, ոչ մեկը չի հավաքի անհրաժեշտ ձայներ: Փակուղի...

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Գյուղնախարարությունն արդեն սկսել է զբաղվել Հայաստանի ագրարային քաղաքականությամբ»

Սկիզբը էջ 1

Դրա հետ մեկտեղ անհրաժեշտ է լուծել երեք հիմնական խնդիրներ. ստեղծել ստացարկումների ոլորտի բաժնետիրական ընկերություններ, ֆերմերային տնտեսությունների վարկավորման համակարգ, կազմակերպել արտադրանքի իրացումն ու վերամշակող ձեռնարկությունների աշխատանքը:

Ըստ Վ. Մովսիսյանի, արդեն կան ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման չորս ծրագրեր: Դրանցից երկուսը՝ «Մինչեւ 2000 թ. գյուղատնտեսության մեջ բարեփոխումների» եւ «Ոռոգման համակարգերի բարեփոխումների» ծրագրերն արդեն հաստատվել են կառավարության կողմից, իսկ գիտության բարեփոխումների եւ լեռնային եւ նի՝ նոր պետք են, բայց հիմնական ռազմավարական խնդիրների լուծման, այն է՝ ապրանքային տնտեսությունների ստեղծման եւ կոոպերացիայի համար, գյուղացիներին ու ֆերմերային տնտեսություններին պետք է տալ ավելի խոշոր, երկարաժամկետ վարկեր:

Ներկայումս գյուղատնտեսության ոլորտում իրականացվում են երեք վարկային ծրագրեր: գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի կողմից (EFAD) տրված 15.9 մլն դոլարի վարկը, որը ուղղորդված է հիմնականում աղետի գոտուն, 19 մլն դոլարի գյուղացիական բարեփոխումների վարկը՝ ուղղված գիտության, մարքեթինգի, «Ագրոգիտափյուռի» զարգացմանը:

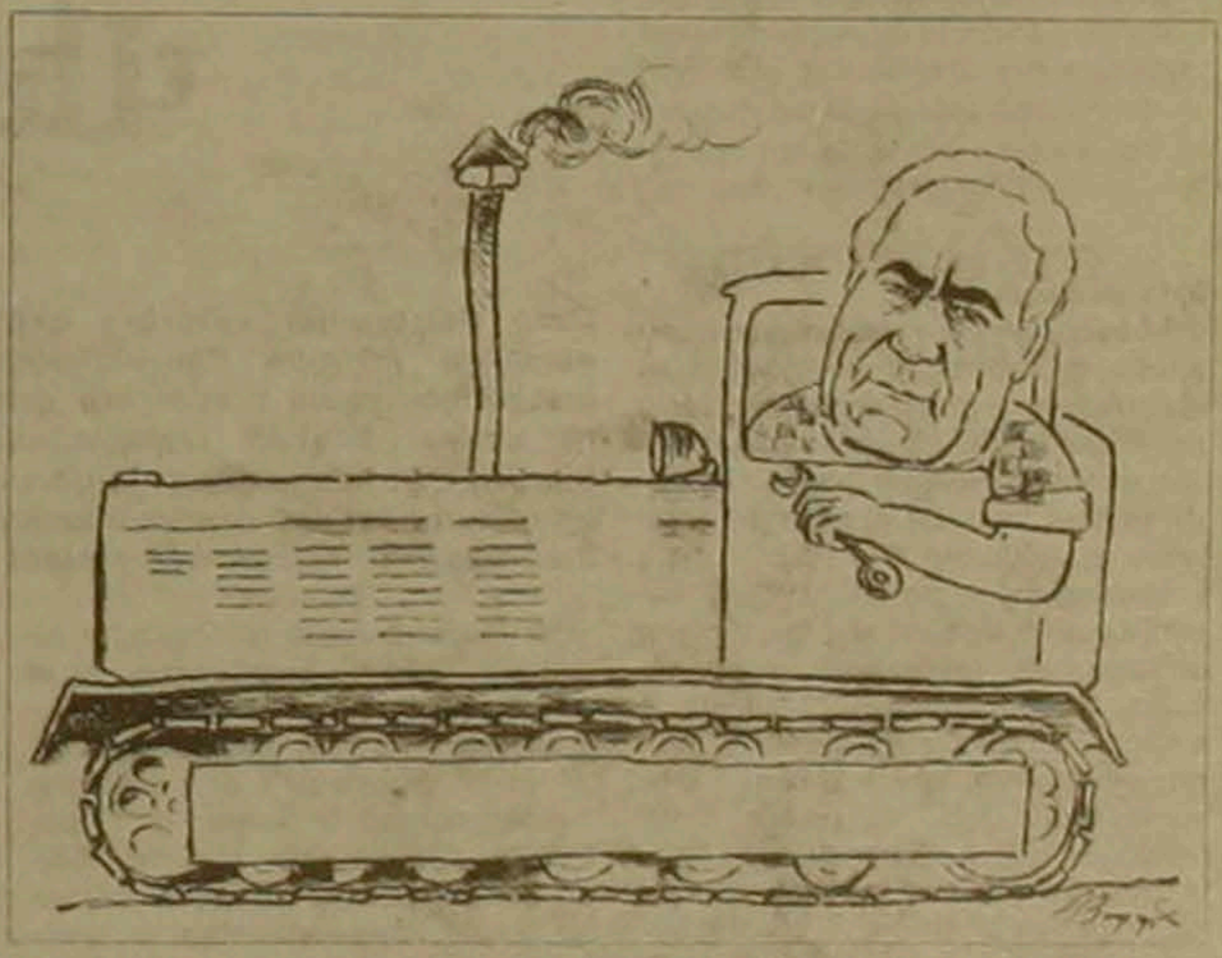

սահմանամերձ գյուղերի ամրապնդման ծրագրերը [illegible]:

Ի՞նչ է արվել մինչ օրս

Ներկրվել եւ բաշխվել է 2000 տոննա գարու սերմացու, 1000 տոննա բարձր վերարտադրությամբ հոլանդական կարտոֆիլի սերմացու, 1100 տոննա դիզելային վառելիք: Ճապոնական գրանտով ստացվել է 14 հազ. 666 տոննա պարարտանյութ պարկը մոտ 3500 դրամով: Տեղեկացվեց, որ Ֆրանսիայից նույն պայմաններով բերվելու է եւս 20 հազ. տոննա պարարտանյութ: Թվարկելով այս ամենը նախարարը ինքնաքննադատաբար նշեց. «Մենք մեծ գործ չենք արել, որովհետեւ դա պահանջվածի միայն 20-25 տոկոսն է»:

Ճապոնական գրանտով ներմուծվել են նաեւ տասնհինգ կոմբայններ, որոնցից յուրաքանչյուրն արժե մոտ 72 հազ. ԱՄՆ դոլար: Նախատեսված է դրանք կենտրոնացնել ագրոսերվիսներում, որոնք մատչելի գներով ծառայություն կմատուցեն ֆերմերային տնտեսություններին: Գրանտով բերվելու են նաեւ փոքրիկ տրակտորներ իրենց ագրեգատներով:

Առանց երկարաժամկետ վարկերի չի կարող զարգացում լինել

«Գյուղնախարարությունը վարկեր չի տալիս, այլ միայն ստորագրում է միջազգային վարկային համաձայնագրեր» բացատրեց հայտարարեց Վ. Մովսիսյանը: Վարկերը հիմնականում տրվում են Գյուղփոխօգնության բանկի միջոցով: Ընդ որում, եթե 1996 թ.-ին Արարատյան դաշտավայրի գյուղացիներին տրվել են 850 հազ. դոլարի վարկեր, 1997 թ.-ին 2.4 մլն դոլարի, ապա այս տարի կհասնի 7 մլն դոլարի: 2000 թ.-ին վարկերի ծավալը նախատեսված է հասցնել շուրջ 40 մլն-ի: Մինչեւ հիմա բանկը տալիս էր 500-1000 դոլարի մեծության սեզոնային վարկեր, որոնք, ճիշտ է, ըստ պրն Մովսիսյանի, եւս պետք են, բայց...

Բացահայտվել են վարկերի չարաշահումներ

Վարկերի նպատակային օգտագործման իրենց նախաձեռնությունն արդարացնելու համար պրն Մովսիսյանը բերեց ընդամենը մեկ օրինակ. ոռոգման համակարգերի վերականգնման 57 մլն դոլարի վարկից, որը գործում է 1994 թ.-ից, մինչ օրս օգտագործվել է մոտ 17 մլն դոլարը: Վարկի նպատակն է վերանորոգել խողովակաշարերը, ջրամբարները, մայր առուները, ոռոգման ցանցերը եւ այլն: Նախարարության նախաձեռնությամբ ստուգումների արդյունքում պարզվել է, որ 1994-96 թթ. կատարվել է մոտ 1 մլն 200 հազ. դոլարի (մոտ 21 տոկոսի) գերածախս: 97 թ.-ին այդ ծախսերը տնտեսվել են մոտ 29 տոկոսով: Խնդրելով, որ այդ սխալը չհամարվի ինքնահաճոյախոսություն, պրն Մովսիսյանը նշեց, որ դրան հասել են հետեւյալ կերպ. հայտարարվում են էժան նախագծերի, շինարարության մրցույթներ, մրցույթի արդյունքները գնում են կառավարական հանձնաժողով, որից հետո կնքվում են պայմանագրեր: «Մեր թերությունը դրանք չլուսաբանելն էր», ասաց Վ. Մովսիսյանը եւ խոստացավ, որ լրատվամիջոցների համար այդ մրցույթները կլինեն բաց:

Ինչ վերաբերում է տարիների ընթացքում գյուղացիների կողմից հողի հարկերի չվճարումների մասին «Ազգի» հարցին (որին թերթն արդեն անդրադարձել է նախորդ համարներում), նախարարը խոստացավ եկող շաբաթ հրապարակել «Ագրոբանկի» տվյալները: Հողի հարկի արտոնությունների սահմանումը, ըստ նախարարի, ԱԺ-ի խնդիրներն են: Իսկ նախարարության կողմից արտոնությունների համակարգ է առաջարկվել հանրապետության սահմանային եւ լեռնային գյուղերի եւ բնական աղետներից տուժած տնտեսությունների համար:

Մայիսի 31-ին եւ հունիսի 7-ին տեղի կունենան ընտրություններ

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հայտնի է, մայիսի 31-ին Երեւանի թիվ 3 ընտրատարածքում տեղի է ունենալու ԱԺ պատգամավորության թափուր տեղի համար ընտրություն: Այնտեղ 1995 թվականին պատգամավոր էր ընտրվել Ալեքս Նավասարդյանը:

Պատգամավորի գրանցված 9 թեկնածուները, դեռ 1995 թվականին ԿԸՀ ընդունած կարգի համաձայն, արդեն իսկ սկսված քարոզչության օրերին մասնակցելու իրավունք ունեն 5 րոպե անվճար, 10 րոպե վճարովի հեռուստաելույթներ ունենալ:

Գրանցված թեկնածուներն են. Բագրատ Ասատրյան (Հայաստանի բանկերի ասոցիացիայի նախագահ, ՀՀՇ անդամ), Ստեփան Ծաղիկյան (ԱԺ իրավաքաղաքական ծառայության բաժնի վարիչ), Սարգիս Հովհաննիսյան («Հայրենիք» կոոպերատիվի նախագահ), Լեւոն Ղարիբյան (Հյուսիսային համալսարանի պրոռեկտոր), Գեւորգ Մարգարյան (չի աշխատում), Սիլվա Մարկոսյան (ԻՄ-ի անդամ, որեւէ Պ. Հայրիկյանի հրավերով դարձել է ՀՀ նախագահի աշխատակազմի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի նախագահի օգնական), Լեւոն Ներսիսյան (ՌԱԼԴԿ անդամ, «Հայնախագիծ» ինստիտուտի արվեստանոցի ղեկավար), Մարտին Սարգսյան (ՓԲԸ տնօրեն), Վլադիմիր Սաֆարյան (ՓԲԸ փոխտնօրեն):

Հայտնի է նաեւ, որ երկու շաբաթ առաջ հրաժարական է ներկայացրել Երեւանի Աջափնյակի համայնքապետ Թորգոմ Մաղոյանը: Նոր համայնքապետի ընտրությունները, մարզային ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ տեղի կունենան հունիսի 7-ին:

Ներկայացվում են նախընտրական հիմնադրամների հաշվետվությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 8-ին ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար, նախագահի նախկին թեկնածու Սերգեյ Բադալյանը ԿԸՀ է ներկայացրել նախագահական ընտրություններում իր շտաբի կատարած ծախսերը: Ըստ այդ փաստաթղթի, ՀԿԿ-ն ծախսել է ընդամենը 5 միլիոն 140 հազար դրամ, որից 1 մլն 800 հազարը՝ հեռուստաժամերի, 2 մլն 740 հազարը՝ ագիտացիայի եւ պրոպագանդայի համար, 600 հազարը՝ տրանսպորտային ծախսեր:

Այսօրվա դրությամբ իրենց հաշվետվությունները արդեն ներկայացրել են 9 թեկնածուներ: Այսպես, Կ. Դեմիրճյանի նախընտրական հիմնադրամում տարբեր կազմակերպությունների ու անհատների փոխանցումներից գոյացած 21 մլն 514 հազար 300 դրամից ընտրություններն ավարտվելուց հետո մնացել է 156 հազար 610 դրամ, որը փոխանցվել է պետական բյուջե: Պ. Հայրիկյանի հիմնադրամում գոյացած 8 մլն 279 հազար դրամից մնացած 10 հազար 765 դրամը փոխանցվել է ԻՄ-ի ընթացիկ ծախսերի համար: Վ. Մանուկյանի նախընտրական հիմնադրամում ծախսվել է 2 միլիոն 372 հազար դրամ, իսկ մնացորդը՝ 125 հազար դրամ, փոխանցվել է ԱԺՄ բանկային հաշվին եւ այլն:

Նախագահական ընտրություններում թեկնածուների հիմնադրամների կատարած ծախսերի հաշվետվությունները ԿԸՀ ներկայացնելու վերջին ժամկետը մայիսի 16-ն է:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
հաղթանակի օր

Վերջին մարտը

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

Զորի Բալայանի «Թեւեր» գրքի մասին քննադատներն ինչպես միութենական, այնպես էլ հանրապետական մամուլում գրել են տասը տարի առաջ։ Նելսոն Ստեփանյանի հերոսական կյանքի մասին պատմող վավերագրական վիպակը հետազոտական գրական աշխատություն է, մենագրություն։ Այսօր, երբ լրացել է փառապանծ օդաչուի 85-ամյակը, մենք ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում «Թեւեր» գրքի գլուխներից մեկը՝ նրա վերջին սխրանքի մասին, որը կատարվեց արդեն այն բանից հետո, երբ գրեթե կես տարի Կրեմլում էր գտնվում Նելսոն Ստեփանյանին Խորհրդային Միության կրկնակի հերոսի կոչում շնորհելու միջնորդագիրը։

Մի առիթով «Լիտերատուրնայա գազետայի» խմբագրությունից ինձ ուղարկեցին ինչ-որ ժամանակամիջոցում թերթում հրատարակված հոդվածներիս ցանկը։ Ես պարզեցի, որ երեք անգամ վերնագրերում օգտագործել եմ «վերջին» բառը։ Առհասարակ, ազնվորեն ասած, ես սիրում եմ այդ ածականը. «Վերջին կրակոցը», «Վերջին աղբյուրը», «Վերջին լուցկին»։ Կամչատկայի եւ Չուկոտկայի տունդրայում շնասահնակներով ու եղջերվասահնակներով ճամփորդելուց առաջ ես «Լիտերատուրնայա գազետայում» հրատարակել էի մի ակնարկ, որն անվանել էի «Վերջին կրակոցը»։

Սեւանի մասին գրածս ակնարկը հետագայում վերածվեց գրքի, որն այդպես էլ կոչվում էր՝ «Վերջին աղբյուրը», քանզի այդ բարձր լեռնային լիճը Հայաստանի մյուս բոլոր մեծ ու փոքր աղբյուրները սնող հիրավի վերջին եւ նույնիսկ միակ աղբյուրն է։ Եվ նա, ով, ինչպես ասում են, ձեռք է բարձրացնում Սեւանի վրա, նա, ըստ էության, ձեռք է բարձրացնում հայրենիքի ապագայի վրա։

Կենտրոնական հեռուստատեսությամբ ցուցադրեցին «Հայֆիլմում» կինոբեմադրիչ Յուրի Երզնկյանի նկարահանած «Գոտեմարտ» երկսերիանոց գեղարվեստական ֆիլմը։ Սցենարի հիմքում ես դրել էի «Վերջին լուցկին» պատմվածքը։ Դա պատմություն է զարմանալի ծերունու, կորյակ եղջերվաբույծի մասին, որը նախնիների ավանդույթի համաձայն մոտալուտ մահը կանխազգալով՝ հեռանում է տունդրա, որպեսզի այլեւս տուն չվերադառնա։ «Տունդրայում մեղք է երիտասարդների վզին բեռ լինելը, որոնք առանց այդ էլ չափազանց շատ հոգսեր ունեն»։ Այստեղ, կամ մոտավորապես այստեղ են մտածում ծերունիները տունդրայում, որտեղ չկան մանրա-[illegible]։ Իսկ երիտասարդ մայրը գրեթե չորս տարի կրծքով է կերակրում երեխային։ Այնպես որ վրանում հիվանդ մարդու ներկայությունը ողբերգություն է։ Իսկ մահացողինը՝ առավել եւս։ Ես չեմ փորձում արդարացնել հյուսիսի բնիկների դրամատիզմով լի ավանդույթը, գտնում եմ, որ առհասարակ ոչ ոք իրավունք չունի քննարկելու դարերի միջով այս կամ այն ժողովրդի բերած գաղափարը։

Աշխատելով Նելսոն Ստեփանյանին նվիրված գրքի վրա, նյութեր հավաքելով նրա վերջին մարտի մասին, ես ակամա վերհիշում էի, թե՛ Չուբարովին, թե՛ Սեւանը, որի համար այսօր ամբողջ ժողովուրդը մղում է իր հիրավի վերջին, վճռական մարտը, եւ թե՛ ծերունի Կոմմոյին։

Կարդում էի այն ամենը, ինչ հրատարակված էր Նելսոնի վերջին մարտի մասին։ Տարբեր ձեւերով էին նկարագրում այդ մարտը։

Լիեպայայում (Լիբավայում) Նելսոն Ստեփանյանի հուշարձանի բացումից հետո երկրի թերթերը հրատարակեցին ՏԱՍՍ-ի հաղորդագրությունը զորամասում տեղի ունեցած հանդիսությունների մասին։

Ապա մամուլում հուշերով հանդես եկան Ստեփանյանի մարտական ընկերները։ Վ. Չեչոտկինը գրում էր.

«1944 թ. դեկտեմբերի 14-ի առավոտյան հետախուզությունը Լիեպայայի շրջանում հայտնաբերեց հակառակորդի ռազմանավերի կուտակում։ Գրոհային օդաչուներին տրվեց խիստ հակիրճ հրաման՝ գրոհել եւ ոչնչացնել։

Շարժիչների հռնդյունը միահյուսվեց զենիթային թնդանոթների հրաձգության հետ։ Եթերում տագնապահար ձայնը գերմաներեն ծանուցում էր. «Ուշադրություն, ուշադրություն, օդում Նելսոնն է»։ Հիտլերականները նրա հարվածների ուժն ու դիպուկությունը արդեն ճանաչել էին Սեւաստոպոլի, Օդեսայի մոտ, Լենինի քաղաքի համար մղված մարտերում եւ խորհրդային Մերձբալթիկայի երկնքում։

Անվեհեր հրամանատարի գլխավորությամբ խորհրդային գրոհային օդաչուները նետվեցին դեպի նպատակակետերը։ Ինչպես միշտ, ճշգրիտ էին ռմբահարվածները։ Նավաբեկորների հետ մեկտեղ օդ էին բարձրանում ջրի հսկայական շատրվաններ։

Այդ մարտը կարճ տեւեց։ Պարենով ու ռազմամթերքով լի ֆաշիստական վեց փոխադրանավ ջրասույզ արվեց։ Բայց գրոհային օդաչուները օդանավակայան վերադարձան առանց իրենց հրամանատարի...»։

Նելսոնի զոհվելու վերաբերյալ առաջին գրավոր տեղեկատվությունը պահպանվել է պաշտպանության նախարարության արխիվի 53-րդ ֆոնդի 5-րդ գործի 43-րդ թերթի վրա։ Դա Նելսոնի ծնողներին ուղղված նամակ է, որը թվագրված է 1944 թ. դեկտեմբերի 16-ին։ Ստորագրել են 22 մարդ «եւ ուրիշներ»։ Նրանց մեջ կան Խորհրդային Միության հերոսներ, հրամանատարներ, տեխնիկներ։ Նամակում կան այսպիսի տողեր. «1944 թ. դեկտեմբերի 14-ին մարտական առաջադրանքը ծանր պայմաններում կատարելիս, շրջապատված լինելով հակառակորդի կործանիչներով, նա շարունակում էր մարտնչել եւ այրվող մեքենայով գերմանական ինքնաթիռ խփեց»։ Սակայն նամակը չուղարկվեց։

Ավելի ուշ Նելսոնի մարտական ընկերները հերոսի եղբորը՝ Դեմիլ Ստեփանյանին կպատմեն, թե իրենք ինչու չէին համարձակվել անմիջապես ուղարկել նամակը։ Նախեւառաջ, ոչ ոք չէր ստանձնել այդ տխուր պարտականությունը։ Երկրորդ, այդ վերջին մարտը բոլոր օդաչուների վրա այնպիսի տպավորություն էր թողել, որ որոշել էին նոր միջնորդագիր ուղարկել Նելսոնին Խորհրդային Միության կրկնակի հերոսի կոչում շնորհելու եւ գունդը նրա անունով կոչելու մասին։ Իրենց հանգստացնում էին նրանով, որ նամակն ուղարկելու են լրացումներով։ Ի դեպ, այդպես էլ ոչ ոք չհայտնեց ծնողներին, որոնք, ինչպես արդեն ասված է, որդու զոհվելու մասին իմացան միայն 1945 թ. մարտի 6-ի հրամանագրի հրապարակումից հետո։

Մարտի ականատեսներից էր Գ. Կիբիզովը.

«Ամբողջ կյանքում հիշողությանս մեջ կմնա Լիբավայի նավահանգստի մատույցներում մեր գրոհայինների մարտը թշնամու կործանիչների գերազանց ուժերի հետ։ Կարմրադրոշ Բալթյան նավատորմի ռազմաօդային ուժերի հրամանատարությունը որոշեց Լիբավայի նավահանգստում գրոհային, խոյահարող եւ ռմբակոծիչ օդանավերի կոմբինացված հարված հասցնել հակառակորդի ռազմանավերին։ Ամենադժվար խնդիրն առաջադրվեց գրոհային օդաչուներին՝ ոչնչացնել նավահանգստի եւ ռազմանավերի հակաօդային պաշտպանության միջոցները։ Այդ պատասխանատու առաջադրանքի կատարումը գլխավորեց Նելսոն Ստեփանյանը։ Նպատակակետերի մատույցներում մեր օդանավերը ենթարկվեցին երեսուն «Ֆոկեվուլֆերի» գրոհին։ Ծավալվեց օդային մարտ, «ֆոկերները» մեր օդանավերի վրա գրոհում էին զույգերով։ Ստեփանյանականները մարտնչում էին առյուծների պես»։

Ճակատային տարեգիրները թողել են պատմություններ, որոնք իմ կարծիքով ամենակարեւորն են այդ առասպելական մարտի մասին։ Թողել են օդային գոտեմարտի մասնակիցների անունները։ «Կոմերիտական օդաչուներ Անդրեյ Վոլոչինը եւ Լեոնիդ Իվանովը թնդանոթա-գնդացրային կարկուտով խորտակեցին գիշանգղներից մեկին։ Երկրորդ «Ֆոկեվուլֆ-190»-ի օդաչուն ուզում էր անպատիժ հեռանալ։ Հմուտ գրոհային Վլադիմիր Մարկովը իր պահակու «ԻԼ»-ի ողջ զորությամբ նետվեց նրա վրա, եւ ծխացող «ֆոկերը» մխրճվեց ջրի մեջ։ Թշնամին կատաղորեն շարունակում էր գրոհել մեր օդանավերի վրա։ Օդային հրաձիգները արիաբար պաշտպանում էին իրենց զինակից ընկեր օդաչուներին։ Խոշոր տրամաչափի գնդացիրների դիպուկ կրակահերթերով «Ֆոկեվուլֆեր» էին խփում կրտսեր սերժանտներ Պետրը, Չերկասովը, Կոմարովը եւ ուրիշներ։ Այդ օդային մարտում ոչնչացվեց ընդամենը ֆաշիստական տասը կործանիչ։ Անձամբ գնդի հրամանատար Ստեփանյանը խփեց մեկ «Ֆվ-190»։

Ի դեպ, խփված այդ օդանավը «ծառայողական ցանկի» մեջ չմտավ։ Պարզապես այլեւս հարկավոր չէր։ Թեեւ հերոսի կյանքը շարունակվում էր։ Մինչեւ մահը մնացել էին հաշված րոպեներ։

... Մի քանի րոպե անց, ինչպես հետագայում կգրի գնդապետ Մանժոսովը, «Նելսոնի օդանավը բոցավառվեց եւ սաստիկ վնասվեց։ Մարտին մասնակցող անձնակազմերը տեսան, թե ինչպես հրամանատարի օդանավը կտրուկ խոյահարման համար սլացավ հակառակորդի փոխադրանավերի կողմը» (Կենտրոնական ռազմածովային արխիվ, գործ հմ. 37652-3)...

Մի պահ թվաց, թե մարտը դադարել է։ Թվում էր, թե օդում ասես «անշարժացիր» հրամանով քարացել էին բոլորը՝ «ԻԼ»-երը եւ «ֆոկերները»։ Ասես թե՛ բարեկամները եւ թե՛ թշնամիները որոշել էին լուռ հայացքով հետեւել առասպելական ուղու վերջին մետրերին ու վերջին ակնթարթներին։ Բայց ի զարմանս թե՛ բարեկամների եւ թե՛ թշնամիների, Նելսոնի «սեւ մահը» չէր ընկնում, ինչպես սովորաբար սրընթացորեն եւ սուլոցով գահավիժում են հետեւից սեւ ծխաքուլաներ բաց թողնող ինքնաթիռները։ Անտեսանելի նշանառուի արձակած հրե արկի նման այն թռչում էր դեպի նպատակակետը, մահ տանելով թշնամուն։

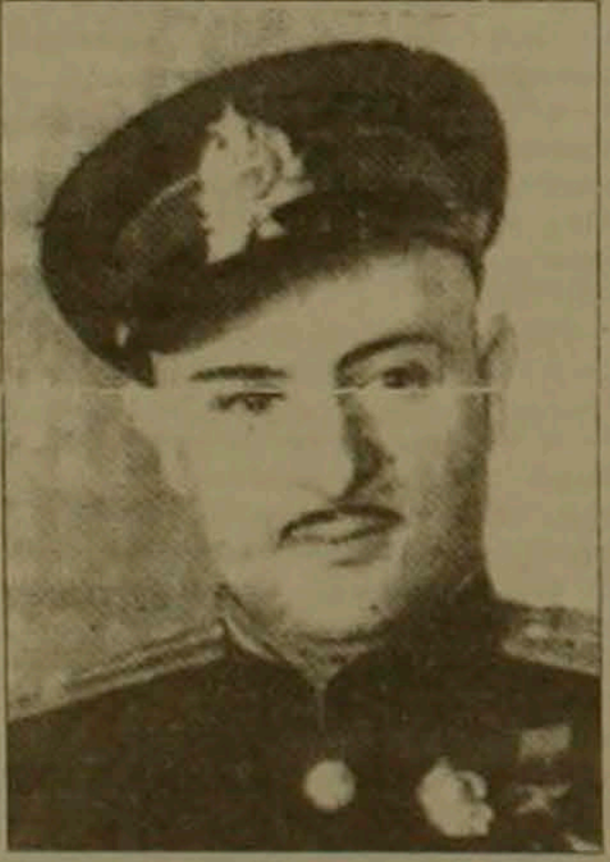

«Ն. Գ. Ստեփանյանի օդանավը բոցավառվեց։ Ակնթարթորեն գնահատելով իրավիճակը եւ ըմբռնելով, որ վառվող «ԻԼ-2»-ը անկարելի է իջեցնել սեփական տարածքում, նա կտրուկ շրջադարձ կատարեց եւ մխրճվեց հակառակորդի փոխադրանավերի դիրքերի մեջ» (ԽՍՀՄ պաշտպանության նախարարության արխիվ, ֆոնդ 53, գործ 13, թերթեր 53-57)։

Կարդում էի պետական արխիվում արձանագրված այդ տողերը եւ մտածում Նիկոլայ Գաստելլոյի մասին, որին ճիշտ նույնպիսի սխրանքի համար հետմահու շնորհվել էր Խորհրդային Միության հերոսի կոչում։

Ես կարդացի այն ամենը, ինչ տարբեր ժամանակներում գրել էին համագնդեցիները Նելսոնի կյանքի եւ զոհվելու մասին։ Ընթերցում էի հիմնականում տարբեր արխիվներում գտնվող վավերագրերը։ Լավ պատկերացնում էի նույնիսկ այս կամ այն օդային մարտի տեսարանը։ Եվ ամենուրեք աչքիս երեւում էր Նելսոնի գեղեցիկ դիմքը։ Գրեթե բոլորն ընդգծում էին, որ նա զարմանալի ժպտադեմ մարդ էր։ Բայց ոչ մի կերպ չէի կարողանում պատկերացնել 1944 թ. դեկտեմբերի 14-ի երեկոն եւ 15-ի գիշերը, հաջորդ օրվա առավոտը։ Եվ չէի փորձում, ինչպես ասում են, ճնշում գործադրել սեփական երեւակայության վրա։ Գիտեի, որ բոլոր ջանքերս ապարդյուն կլինեին։ Ես ոչ միայն կլսեի, այլեւ կտեսնեի բուն մեռյալ լռությունը, թեեւ կատաղի մարտեր էին մղվում նաեւ հաջորդ օրը եւ երկու, երեք օր հետո, ընդհուպ 45 թվականի մայիսի 8-ը։

Ես որոշեցի կրկին օգնության կանչել փաստաթղթերին։ Ինձ համար պատմական վավերագրերը արձանագրված ակնթարթներ են, իրադարձությունների լուսանկարներ։ Այդ լուսանկարները կմնան դարեդար, ինչպես գնդի փոխհրամանատար Գ. Կիբիզովի գրառումը.

«Սիրելի հրամանատարի զոհվելու հաջորդ օրը գնդի անձնակազմը սգո միտինգի հավաքվեց Պալանգայի օդանավակայանում։ 20 րոպե ես չէի կարողանում բացել միտինգը, քանի որ ամենքի աչքերին արցունքներ կային եւ ինքս էլ լալիս էի։ Դրանք ֆաշիստ ճիվաղների հանդեպ մոլեգին ատելության արցունքներ էին, ամբողջ խորհրդային ժողովրդի արցունքները, որոնք օդաչուներին, օդային հրաձիգներին, տեխնիկներին եւ օդուժի մասնագետներին կոչ էին անում վրեժ լուծել Նելսոնի համար»։

Երկու օր հետո՝ դեկտեմբերի 16-ին, կրկին միտինգի հավաքվեցին, որը, ինչպես իրենց ելույթներում ասացին Անդրեյ Վոլոչինը եւ Լեոնիդ Իվանովը, նվիրված էր Նելսոնի ոչ թե մահվանը, այլ կյանքին, որը, նրանց կարծիքով, շարունակում էր մարտում լինել վեցյակի առաջատարը։ Իսկ այդ մարտում խփվեց երեք «ֆոկեր», ջրասույզ արվեցին 25 հազար տոննա ընդհանուր ջրատարողությամբ փոխադրանավ, քարշանավեր եւ ռազմանավեր։

Դեկտեմբերին «Իզվեստիայում» տեղեկատվություն հայտնվեց Լիբավայի շրջանում մղվող կատաղի օդային մարտերի մասին։ Այնտեղ ասվում էր, որ մարտերին մասնակցել է Նելսոն Ստեփանյանը, եւ ոչ մի խոսք չկար նրա զոհվելու մասին։

Թերթը միանգամից չհասավ Երեւան։ Ինչ-որ մեկը «Իզվեստիայի» համարը Մոսկվայից Երեւան բերեց գնացքով։ Վարդանուշ Ստեփանյանը (հերոսի մայրը) կարդաց տեղեկատվությունը եւ գիշերն ամուսնուն ասաց, որ իր սիրտը վատ բան է կանխազգում։ Գեւորգ Ստեփանյանը (հայրը) նրան փորձեց հանգստացնել, ինչպես կարող էր։ Հաջորդ օրը երկուսն էլ նամակներ գրեցին որդուն։ Դատելով ըստ ամենայնի, նրանք այս անգամ իրարից թաքցրել էին իրենց գրածները։ Այդ լրագրային հրապարակման մեջ նշված չէին մարտի մյուս մասնակիցների անունները։ Նշված չէր նաեւ կապիտան Ռումյանցեւի անունը, որի մասին այսօր Ռազմածովային նավատորմի թանգարանում պահվող փաստաթղթում գրված է. «Այդ չտեսնված մարտում հերոսի մահով զոհվեցին Խորհրդային Միության հերոս, գնդի հրամանատար գվարդիայի փոխգնդապետ Ստեփանյանը եւ էսկադրիլիայի դեկապետ կապիտան Ռումյանցեւը»։

Պատերազմում զոհվածներից յուրաքանչյուրը մոտեցնում էր հաղթանակի օրը եւ փրկում աշխարհի կյանքը։ Գուցե կանխազգալով մոտալուտ վախճանը, Նելսոնը ավելի ու ավելի շատ գրում էր կյանքի եւ ոչ թե մահվան մասին.

...Իմ երակներում հոսում է ոչ միայն հորս եւ մորս արյունը, այլեւ մեզնից առաջ ապրած բազմաթիվ սերունդների արյունը։ Ես համոզված եմ, որ արյամբ է հարկավոր վճարել ոչ միայն անցյալի քաղցր հուշերի համար, այլեւ մեր ապագա կյանքի համար։

...Այսօր դեռ երիտասարդ տղաներ Ռումյանցեւը, Տաղիկինը, Վոլոչինը եւ մյուսները թռիչքի վերլուծության ժամանակ հարցնում են. «Ինչո՞ւ Դուք թռիչքն անդադար կյանք եք անվանում»։ Ես ժպտացի։ Ինչպե՞ս բացատրեմ այդ մաքուր եւ անփորձ երիտասարդներին, որ կյանքի յուրաքանչյուր հատված ոչ թե մասն է, այլ բուն կյանքը։ Իսկ կյանքը սովորեցնում է լավ նրանց, ովքեր ուսումնասիրում են այն։

...Տարբեր ժամանակներում կյանքը մեզ առաջադրում է տարբեր նպատակներ։ Հիմա ամենքիս առջեւ մեկ նպատակ կա՝ հաղթանակը։ Իսկ դրա ճանապարհը կրճատում են սխրանքները։

...Միայն կյանք։ Չեմ սիրում «մահ» բառը։ Իմաստունը լավ է ասել, որ երբ մարդը մեռնում է, նրան փոխարինում է ուրիշը, քանզի ժողովրդից հարուստ ոչինչ չկա։

...Ամեն սերունդ յուրովի է պատասխանում հետեւյալ հարցին. «Մեզանից ի՞նչ կմնա մահից հետո»։ Իմ սերնդից պետք է մնա հաղթանակ կամ... ոչ, միայն հաղթանակ։ Երկրորդը տրված չէ...

Նելսոնի շքանշանի գրքույկն ուղարկեցին Երեւան։ Գնդապետ Գ. Մանժոսովը Նելսոնի ծնողներին գրեց.

«Ընկ. Ստեփանյանը հմտորեն դաստիարակում էր օդաչուներին եւ անձնական հերոսությամբ անընդհատ օրինակ էր ծառայում մարտում, ուստի հերոս հրամանատարի պայծառ հիշատակը մեզ միշտ կոգեւորի անձնվիրաբար կատարելու հայրենիքի առաջադրած պարտականությունները։ Մենք ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահությանը միջնորդություն ենք ներկայացրել ընկ. Ստեփանյանի անունը իր գլխավորած գնդին շնորհելու մասին։

Ընդսմին, ի հիշատակ Ձեր պանծալի որդու՝ Խորհրդային Միության կրկնակի հերոսի, Ձեզ ի պահպանություն եմ ուղարկում նրա պարգեւատրման փաստաթղթերը՝ հերոսի հմ. 608 գրքույկը, հմ. 100313 շքանշանի գրքույկը եւ հմ. 58049 ժամանակավոր վկայականը»։

«Զինվորի մահից հետո մնում է հաղթանակը»։ Հաղթանակից երկու ամիս առաջ կառավարությունը հավերժացրեց հերոսի հիշատակը։ Խորհրդային Միության հերոս, փոխգնդապետ Նելսոն Գեւորգի Ստեփանյանին «Ոսկե աստղ» երկրորդ մեդալով պարգեւատրելու մասին ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության հրամանագիրը ստորագրել էին Մ. Կալինինը եւ Ա. Գորկինը։ Ապա եղավ նաեւ հետեւյալ խոսքերով ավարտվող հրամանագիրը. «Կերտել բրոնզե կիսանդրի եւ պատվանդանի վրա տեղադրել պարգեւատրվածի ծննդավայրում»։

104 բրոնզե կիսանդրի։ Ճիշտ այդքան Խորհրդային Միության կրկնակի հերոսներ այդ կոչումն ստացան պատերազմի տարիներին։ Ավելացնենք եռակի հերոսներ Ժուկովի, Պոկրիշկինի եւ Կոժեդուբի անունները։

Նելսոնը վերջին մարտի գնաց, ինչպես կասեր մեծն Եղիշեն, իմացյալ կերպով։ Նախօրեին նա, ըստ ավանդույթի, գրեց օրագրում. «Ոչ ոք չի կարող իրեն իրոք պարտված համարել, քանի դեռ չի կորցրել արիությունը»։ Եթե վիրավորվել է, եթե օդանավը ծակծկել են, բայց դեռ թռչում է, ապա հարկավոր է մտածել ոչ թե մահվան, այլ կյանքի մասին։ Իսկ եթե կյանքը տեղի է տալիս, ապա հարկավոր է մեռնելիս սպանել եւս մեկ թշնամու, ջրասույզ անել եւս մեկ փոխադրանավ, դիմել խոյահարման։ Եվ պետք է անընդհատ հիշել. «Թող ինձ լքի մնացյալ ամեն ինչ, միայն թե չլքի արիությունը»։

Գրոհային օդաչուն երկրից պոկվելով՝ գնում է ոչ թե զբոսանքի, այլ թշնամու հետ հանդիպման։ Եվ պոկվելուց անմիջապես հետո հարկավոր է վերհիշել հետեւյալ պատգամը. «Ունեցվածքդ եթե կորցնես, քիչ բան կկորցնես, պատիվդ թե կորցնես, շատ բան կկորցնես, արիությունդ կորցրիր՝ հայրենիք կկորցնես»։ Ահա այսպես է դրված հարցը։ Միայն այսպես եւ ոչ թե ուրիշ կերպ։ Միակ երազանքս այն է, որ որդուս խիզախ մարդ տեսնեմ։ Ակադեմիկոս Օրբելին ասել է, որ այս հողի վրա մեր պայքարը երկարատեւ կլինի։ Այնպես որ, այդ հողն իր զավակների խիզախության կարիքը կզգա երկար ժամանակ, եթե չասենք մշտապես։ Ես պարտավոր եմ մարտից առաջ ընկերներիս ասել, որ չպետք է համարձակությունը շփոթել լկտիության եւ կոպտության հետ։ Գրոհայինը բարոյական հասկացություն է։ Նա գիտակցում է, որ խիզախ կոչվում է այն անձը, որն անվեհեր կերպով մահվանն ընդառաջ է թռչում թեւերով, որոնց վրա հարկավոր է մեր մայրերի անունները գրել թշնամուն առավել ուժգին հարվածելու համար»։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Վրաստանն ու Ադրբեջանը դատապարտում են Կրեմլի սադրանքները»

Միայն Չեչնիայի անվտանգության ծառայության պետ Լեչա Խուլտիգովը չէ, որ Ռուսաստանին մեղադրում է Գրոզնիի դեմ մութ դավեր նյութելու մեջ:

Կովկասյան լեռնաշղթայից հարավ գտնվող Վրաստանը եւ Ադրբեջանը եւս Մոսկվային վերագրում են նույնտիպի մաքիավելիստական դիտավորություններ:

Անդրկովկասի այդ երկու նորանկախ երկրները համոզված են, որ Ռուսաստանը չի հրաժարվել իր կայսերական նկրտումներից եւ կշարունակի ամեն գնով իր շահերը պաշտպանել նավթի վիթխարի պաշարներ պարունակող այդ ռազմավարական գոտում:

Գրոզնիի եւ Թբիլիսիի կողմից Ռուսաստանին ներկայացվող մեղադրանքների նմանությունն ապշեցուցիչ է:

Չեչնիայի հետախուզական ծառայության պետը բարձրաձայն պնդում է, թե «Ռուսաստանի հատուկ ծառայություններն են առեւանգել Կովկասում Բորիս Ելցինի ներկայացուցչին, որպեսզի ձախողեն ռուս-չեչենական երկխոսությունը»:

Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն իր հերթին մեղադրում է «ռուսական ազդեցիկ ուժերին, որոնք փորձում են բոլոր միջոցներով Վրաստանին խանգարել իրագործելու սեփական անկախությունը»:

Այս տարվա փետրվարի 9-ի անհաջող մահափորձից ի վեր, որից [illegible] հրաշքով փրկվեց, «ռուսական [illegible] վտանգության վախն ասես հետապնդում է Թբիլիսիին: Երբեւէ չնշելով Բորիս Ելցինի անունը, Էդուարդ Շեւարդնաձեն, այդուհանդերձ, տարբեր հարցազրույցների ընթացքում Ռուսաստանին անդադար մեղադրում է փետրվարյան ահաբեկչության անուղղակիորեն մեղսակից լինելու մեջ:

«Նախորդ մահափորձի կազմակերպիչ Իգոր Գեորգաձեն Վրաստանի գաղտնի ծառայությունների նախկին ղեկավարը, շարունակում է թաքնվել Ռուսաստանում, վերջերս նշեց Շեւարդնաձեն ակնհայտ հիասթափություն արտահայտելով այն առնչությամբ, որ Մոսկվան դրական պատասխան չի տվել նրա արտաքման խնդրանքներին: Մենք կարող էինք հեշտությամբ նրա ձեռագիրը տեսնել փետրվարյան մահափորձի մեջ»: «Անհնար է խոսել վստահության եւ համագործակցության մասին, երբ կողմերից մեկը ջանում է պաշտպանել ահաբեկիչներին», ավելացրեց Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Զուրաբ Ժվանիան:

Մի քանի օր առաջ Էդուարդ Շեւարդնաձեն ստիպված եղավ թոշակի ուղարկել երկրի պաշտպանության նախարար Վարդիկո Նադիբաիձեին, որը հայտնի է իր ռուսամետ հայացքներով: Ապրիլի 26-ին Թուրքիա կատարած պաշտոնական այցից հետո ինքնաթիռով ճամփորդելիս Վրաստանի նախագահը հանկարծ նկատեց, որ իրեն ուղեկցող երկու ռազմօդաչուները իրենց տեղում չէին: Դրանք մնացել էին ռուսական ռազմակայանում, քանի որ ամսաց [illegible] դրանց [illegible]:

Թբիլիսիում ընդգծում են, որ Ռուսաստանի կողմից Վրաստանի վրա գործադրվող մշտական ճնշումը վերջին հաշվով կթուլացնի ռուսների դիրքերը Կովկասում դրանք ուժեղացնելու փոխարեն:

Վերջերս վրաց-ադրբեջանական նոր համերաշխություն ի հայտ եկավ ադրբեջանական նավթն Արեւմուտք հասցնող նավթուղիների անցման հարցի առթիվ: Ի հեճուկս Մոսկվայի, որը նախընտրում է Ռուսաստանով Գրոզնիով ու Նովոռոսիյսկով անցնող նավթուղին, Թբիլիսին եւ Բաքուն համաձայնել են նավթն Ադրբեջանից հասցնել Վրաստանի սեւծովյան Սուփսա նավահանգիստ:

Չհասթափված Մոսկվայի երկդիմի խաղից, որն իր նախկին «փոքր եղբորը» ավելի լավ վերահսկելու նպատակով անուղղակիորեն օժանդակեց աբխազ, օս եւ աջար ժողովուրդների անջատականությանը, վրացիներն ամեն ինչ անում են նախկին խորհրդային տարածքից դուրս նոր դաշնակիցներ գտնելու համար: Որոշված է անցկացնել վրաց-թուրքական համատեղ զորավարժություններ, թեեւ Թբիլիսին շարունակում է մեծ կախման մեջ մնալ իր տարածքում տեղաբաշխված 18 հազար ռուսաստանցի զինվորներից:

Մոտագայում թուրքական ռազմանավերը կկարողանան մուտք գործել Վրաստանի նավահանգիստներ:

Ադրբեջանում, որտեղ Հեյդար Ալիեւը վերահսկում է սեւ ոսկու 4 մլրդ տոննա հայտնի պաշարները, Մոսկվայից սահմանազատումն էլ ավելի հստակ է եւ դյուրին: «Իմ հայրենակիցները ստրուկներ չեն եւ Ռուսաստանի համաձայնության կարիքը չունեն կենսական նշանակության որոշումներ ընդունելու համար», վերջերս հավաստիացրեց Ադրբեջանի նախագահը:

Ադրբեջանը երկրորդ Քուվեյթ դարձնելու վճռականությամբ համակված Ալիեւը վերջին 2-3 տարիներին սկսել է հաճոյանալ Վաշինգտոնին ամերիկյան նավթային ընկերություններին առյուծի բաժին հասցնելով Կասպից ծովի նավթի հետ կապված «դարի պայմանագրերում»: Նա նաեւ բացահայտորեն հավանություն տվեց դեպի Արեւելք ՆԱՏՕ-ի ընդարձակմանը եւ, ինչպես դառնությամբ նշում են ռուսները, արտահայտվում է իր երկրի եւ Ատլանտյան դաշինքի առանձնահատուկ հարաբերությունների օգտին: Եթե հավատանք «Նեզավիսիմայա գազետայի» ապրիլի 8-ի համարի նյութին, ապա նույնիսկ ՆԱՏՕ-ի չափանիշներին համապատասխան ադրբեջանական գումարտակ է ստեղծվել խաղաղապահ գործողություններին մասնակցելու համար: Ալիեւն ակնկալում էր Ղարաբաղի հարցում Վաշինգտոնի աջակցությունն ստանալ այդ բոլոր զիջումների դիմաց, պնդում է ռուսական օրաթերթը:

Այդ հույսերն ի դերեւ ելան: Հայաստանի համակրանքը վայելող Ռուսաստանն այսուհետ մի խնամական հաղթաթուղթ ունի Կովկասում, որը Լեռնային Ղարաբաղի խնդրում հաշտարարի դերն է:

Բորիս Ելցինը չսխալվեց, երբ կարողացավ Հեյդար Ալիեւին եւ Հայաստանի նոր նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին նույն սեղանի շուրջը նստեցնել Մոսկվայում ԱՊՀ վերջին գագաթաժողովի [illegible] դեմ, դա մահամերձ ԱՊՀ-ի միակ [illegible] հաջողությունն էր:

«ՖԻԳԱՐՈ»
7 մայիսի 1998 թ.

Ինչ էլ ասի կամ անի Իսրայելը, «Հըզբոլլահը» չի հեռանալու

Եթե այսօր Իսրայելը պատրաստվում է դադարեցնել Լիբանանի 20-ամյա օկուպացիան, ապա դրա պատճառներից մեկը «Հըզբոլլահն» է (արաբերեն Աստծո կուսակցություն): Լիբանանի շիա մուսուլմանների զինված միավորումները մոտ 15 տարի շարունակ պայքարում էին Իսրայելի եւ նրա լիբանանյան դաշնակիցների դեմ: Նրանց վերջին, կատարյալ հաջողությունից հետո Իսրայելում սուր վիճաբանություններ ծագեցին «անվտանգության գոտու» վերաբերյալ: Բայց «Հըզբոլլահի» առաջնորդները հակված չեն հավատալու Իսրայելի խոստումներին, երբ վերջինս հայտարարում է, թե ընդունելու է Միացյալ ազգերի 425 բանաձեւը, ըստ որի պատրաստվում է հանել զորքերը տարածաշրջանից: Շարժման քաղաքական եւ ուժային առաջնորդը Հարավային Լիբանանում 43-ամյա շեյխ Նաբիլ Կառուկը, նավահանգստային Սուր քաղաքում, Իսրայելից մի քանի կիլոմետր հեռու, «Նյուզուիքի» թղթակցին հարցազրույց է տվել, որից հատվածներ ենք ներկայացնում:

– Չե՞ք կարծում, որ եթե Իսրայելն ընդունի Միացյալ ազգերի 425 բանաձեւը, զորքերը հանելու ճանապարհին լուրջ քայլ կլինի:

– Ոչ: Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուն պարզապես երկիրը մղում է դեպի նոր ճգնաժամ եւ նոր խնդիրներ: Եթե նա լուրջ է վերաբերվում Միացյալ ազգերի որոշմանը, Հարավային Լիբանանից պիտի հեռանա առանց որեւէ պայմանի: Նա պարզապես գտել է որոշումը չեզոքացնելու մեկ այլ եղանակ:

– Իսրայելը վախենում է, որ եթե առանց որեւէ պայմանի հանի զորքերը, «Հըզբոլլահը» կարող է հարձակումներ գործել նրա հյուսիսային սահմանի երկայնքով: Դուք կերաշխավորե՞ք, որ չեք հարձակվի:

– Նրանք պիտի հեռանան: Մենք սպասում ենք դրան: Դա կլինի մեր ժողովրդի հաղթանակը: Միայն այդ դեպքում «Հըզբոլլահը» կհայտարարի իր վերաբերմունքը: Միջազգային հասարակությունը կարո՞ղ է երաշխավորել, որ Իսրայելն այլեւս երբեք չի հարձակվի Լիբանանի բնակչության վրա: Կհասնի՞ Լիբանանն այն օրվան, երբ Իսրայելի օդանավերն այլեւս չեն ակոսի նրա երկինքը, երբ Իսրայելի ականանետները կդադարեն մեր երկիրը ռմբակոծելուց: Այս հարցերը մենք պիտի իրենց տանք, ոչ թե իրենք մեզ: Իսրայելն է օկուպացրել մեր երկիրը, եւ ոչ թե հակառակը:

– Հնարավո՞ր է, որ Իսրայելն իրոք հանի իր զորքերը տարածաշրջանից:

– Ի վերջո, այստեղ արվում է մի բան, հայտարարվում լրիվ հակառակը: Նրանք (Իսրայելին օժանդակող Հարավային Լիբանանի բանակը) անհանգիստ են, նրանք երկրում նոր զորքեր են տեղակայում: Իսրայելի հարձակումները շարունակվում են: Նաթանյահուն հարձակողական տրամադրություններ ունի: Մենք տեսնում ենք, որ նույնն է արվում եւ Պաղեստինի հետ: Նա կարող է ասել ինչ ուզում է, բայց մենք չենք տեսնում նրա ազնվության վերջը:

– «Հըզբոլլահը» պաշտոնապես շարունակում է Իսրայելի օկուպացիայի դեմ զինված պայքարի կոչ անել: Եթե Իսրայելը հեռանա, կվերանա՞ «Հըզբոլլահի» զինված կառույցների անհրաժեշտությունը:

– Դիմադրությունը միշտ ծնվում է այնտեղ, ուր ագրեսիա կա: Եթե կա բռնություն, պետք է լինի հակազդեցություն: Դա է մարդկանց կամքը:

Ծանոթ լինելով Իսրայելի պատմությանը, մենք գիտակցում ենք, որ միշտ պիտի պատրաստ լինենք: Մենք սովորել ենք Իսրայելի հարձակողական բնույթին: Մենք գիտենք, որ դա երկար կշարունակվի:

– Արդյոք «Հըզբոլլահի» գոյությո՞ւնն է պատճառներից մեկը, որոնք ստիպել են Իսրայելին այսօր խոսել զորքերը հանելու մասին:

– Եթե մենք չդիմադրեինք, ընդհանրապես գոյություն չէր ունենա Միացյալ ազգերի 425 բանաձեւը:

– Ի՞նչ կկատարվի Հարավային Լիբանանի բանակի հետ, եթե զորքերը դուրս բերվեն տարածքից:

– Մենք նրանց արդեն իսկ առաջարկել ենք դասալքել: Ով որ հետեւի մեր խորհրդին, ամեն կերպ աջակցություն կստանա: Վերջերս մի քանի հոգի այդպես են վարվել:

– Իսկ նրանք, ովքեր կմնան...

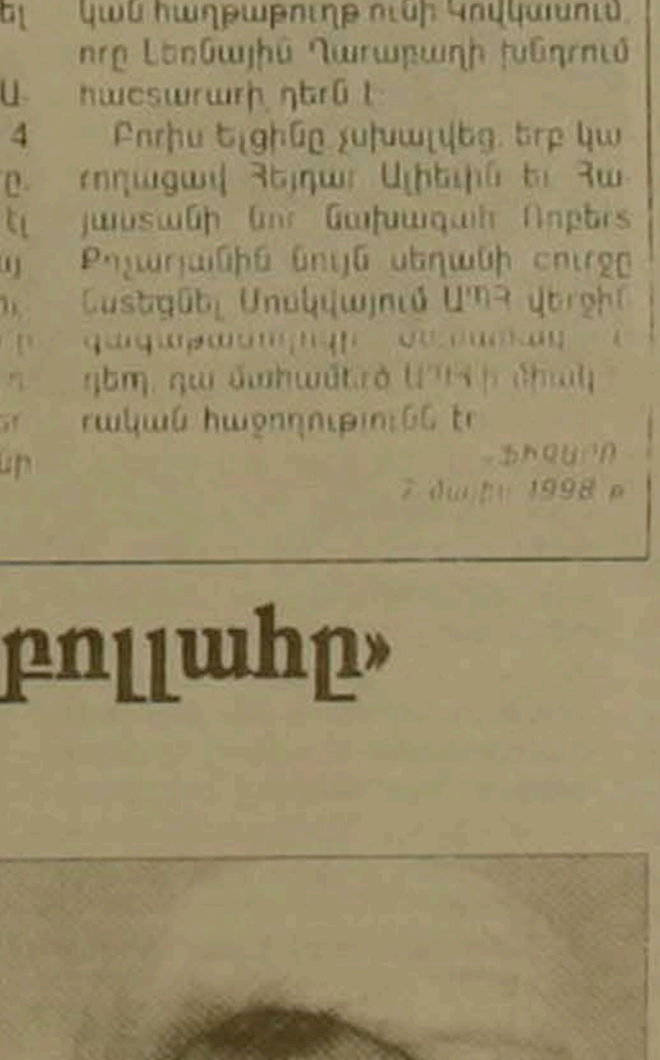

– Դա պետության խնդիրն է: Թող Լիբանանի կառավարությունը եւ հատկապես դատարանները որոշեն:

– Ո՞րն է լինելու «Հըզբոլլահի» դերը հարավի վերակառուցման մեջ, եթե զորքերը, այնուամենայնիվ, դուրս բերվեն տարածաշրջանից:

– Երկրի վերակառուցումը օրվա խնդիր է: Իսրայելի յուրաքանչյուր հարձակումից հետո մենք վերականգնում ենք յուրաքանչյուր վնասված տուն եւ նույնը կանենք, երբ ազատագրենք գրավյալ տարածքները: Մենք դա մեր պարտքն ենք համարում:

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»
Թարգմանեց
ՌՈՒԶԱՆ ԱԶԻՏՅԱՆԸ

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Ալբանացի ահաբեկիչների նոր հարձակում

Քսան հոգուց բաղկացած ալբանացի ահաբեկիչների ավազակային մի խումբ մայիսի 7-ի վաղ առավոտյան Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության պետական սահմանը խախտելու նոր փորձ է արել: Դեպքը տեղի է ունեցել Կոսովոյի Պրիզրեն քաղաքից արեւմուտք գտնվող Պաշտրիկ լեռան վրա: Զինված ահաբեկիչները կրակ են բացել հարավսլավացի սահմանապահների վրա: Հարավսլավիայի զինված ուժերի երրորդ բանակի լրատվական ծառայության գրասենյակի հաղորդումների համաձայն, զոհեր եւ վիրավորներ չկան: Հարավսլավացի սահմանապահները, համաձայն գործող օրենքի, պատասխան կրակով ստիպել են ահաբեկիչներին լքել երկրի տարածքը: Ավազակային խումբը Ալբանիայից Կոսովո է բերել չինական արտադրության մեծ քանակությամբ տարբեր տիպի զինամթերք, որը առգրավվել է Հարավսլավիայի զինված ուժերի կողմից: Այդ զինամթերքն ավազակային խմբերի կողմից առեւանգվել է անցյալ տարի Ալբանիայում առկա քաղաքական ճգնաժամի շրջանում:

Կոսովո. Սերբ լրագրողները՝ ահաբեկչության զոհ

Սերբիայի ժուռնալիստների միությունը ցասումով դատապարտում է ալբանացիների ավազակային հարձակումները սերբ լրագրողների վրա, ովքեր իրենց մասնագիտական պարտքն են կատարում Կոսովոյի զանգվածային լրատվության համակարգում: Մայիսի 7-ի գիշերը Կոսովոյի Ջակովիցա քաղաքի մերձակայքում ալբանացիների մի խումբ հարձակվել է Պրիշտինայում [illegible] վրա, երբ նրա ընտանիքի անդամները քնած են եղել:

Սերբիայի ժուռնալիստների միությունը պաշտոնապես դիմել է համապատասխան մարմիններին պահանջելով պաշտպանության տակ առնել սերբ լրագրողներին եւ կանխել Ալբանիայից Հարավսլավիա ներխուժած ավազակախմբերի վայրագությունները: Սերբ լրագրողի տան վրա գործված ավազակային հարձակման մասին տեղյակ է պահվել Բրյուսելում գտնվող ժուռնալիստների եվրոպական կազմակերպությանը:

ԲԱԲԿԵՆ ՍԻՄՈՆՅԱՆ
Բելգրադ
«Ազգի» հատուկ թղթակից

Նախատեսվում են ռուս-թուրքական ռազմական բանակցություններ

Թուրքական բանակի հրամանատարության աղբյուրները տեղեկացրել են, թե երկրի զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար, գեներալ Իսմայիլ Հաքքը Քարադայը մայիսի կեսերին կայցելի Ռուսաստան՝ իր պաշտոնակիցների հետ տարածաշրջանային եւ երկկողմանի հարաբերություններին առնչվող մի շարք հարցեր քննարկելու համար:

Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարությունն ավելի ուշ հայտարարել է, թե գլխավոր հրամանատարը ռուսական կողմի հետ բանակցությունների ընթացքում օրակարգի նյութ պետք է դարձնի նաեւ Կիպրոսին հանձնվելիք ռուսական C-300 տիպի հակաօդային հրթիռների հարցը:

Հակառակ այն իրողության, որ Թուրքիան եւ կիպրացի թուրքերի ղեկավարությունը տարբեր առիթներով կոչ են արել Ռուսաստանին ձեռնպահ մնալ հրթիռները Նիկոսիային հանձնելու մտադրությունից, այդուհանդերձ Մոսկվան անցյալ ամիս հայտարարել էր, թե հրթիռները Կիպրոսին են հանձնվելու առաջիկա ամիսների ընթացքում:

«ՌՈՅԹԵՐ»-«ԵՐԿԻՐ-ՄԻՆ»

digitised by A.R.A.R.@

Մեժելայտիսի հայաստանյան սերը

Գրողը՝ իր գրչակցի մասին

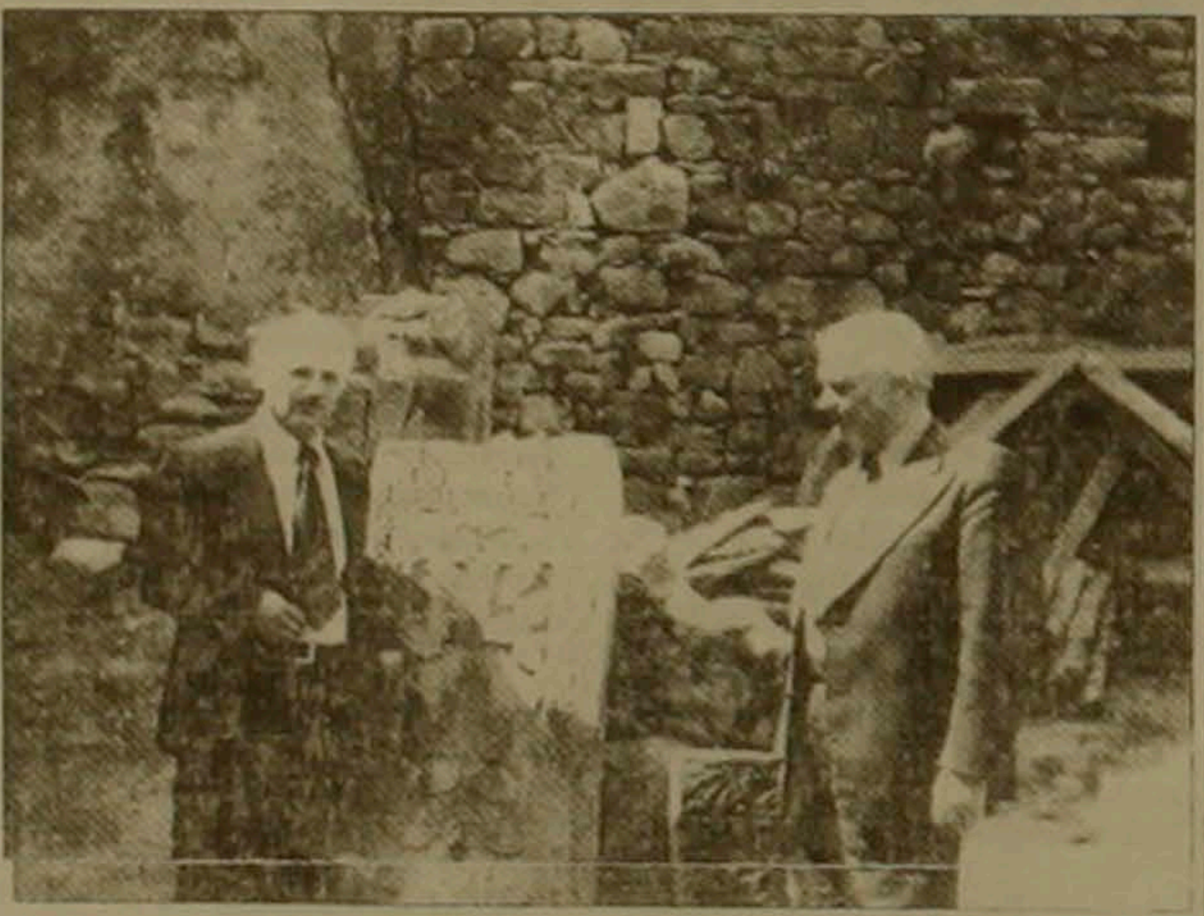

Ս. Մուրադյանը Է. Մեժելայտիսի հետ

Լիտվացի նշանավոր բանաստեղծ Էդուարդաս Մեժելայտիսը Հայաստանը համարում էր իր երկրորդ հոգեւոր հայրենիքը:

1969 թ. նա մասնակցեց Համբարձում Լուսեցու ծննդյան 100-ամյակին նվիրված հանդիսություններին, եղավ նրա ծննդավայր Դսեղում, ավելի խոր զգաց, թե որքան նման են հայ եւ լիտվացի ժողովուրդները՝ բնավորությամբ, անցյալի դառնություններով, ճակատագրով, ազգային հպարտությամբ ու լուսավոր երազներով:

Մեժելայտիսն ասես մարմնավորում է իր նախորդների սերն ու երախտիքը հայ ժողովրդի հանդեպ: Նա ակնածանքով էր խոսում լեգենդար Գայի մասին, որի զինվորները քսանական թվականներին մարտնչում էին Վիլնյուսի ազատագրման համար, Բաղրամյանի մասին, որի ղեկավարած զորքերը Լիտվան ազատագրեցին գերմանական ֆաշիստներից:

Մեժելայտիսի «Մարդը» ժողովածուն՝ Պ. Սեւակի թարգմանությամբ, հայ ընթերցողի գրադարանի սիրված գրքերից է:

Մեժելայտիսի ստեղծագործության մեջ նվիրական են հնչում Հայաստանն ու նրա մեծերի անունները: Քուչակի ու Նարեկացու, Թումանյանի ու Իսահակյանի, Սարյանի ու Չարենցի մասին նրա խոհերը, մտորումները համակված են փիլիսոփայական մեկնաբանություններով, զգացմունքների խորությամբ: Հայաստանում շրջագայելիս հղացավ մի ամբողջ գիրք «Քարե գինի», որը լույս տեսավ Վ. Դավթյանի թարգմանությամբ: ժողովածուի ամեն մի բանաստեղծություն («Խորաններ», «Իմ Երեւանը», «Մարգարապատի զանգերը», «Սարյանի արվեստանոցում») հայկական [illegible] հայտնություն, որ տածում է լիտվացի բանաստեղծը «բանաստեղծական երկրի» նկատմամբ: Մեժելայտիսի երկրորդ ներշնչանքը ժլատ գծերով ներկայացնելուց հետո ուզում եմ պատմել մեր հայաստանյան եւ լիտվական մի քանի հանդիպումների մասին, որոնք, թվում է, նոր գույներ կարող են ավելացնել իմ մեծ բարեկամի «հայաշունչ կերպարի» վրա:

1979 թ. մայիսի 4-ին, առավոտյան ժամը 10-ին, Խնկո Ապոր անվան մանկական գրադարանի տնօրեն Հայկանուշ Դանիելյանի ու գրադարանի աշխատակից Մանիկ Կոշկակարյանի հետ «Անի» հյուրանոցի առաջ սպասում էի Մեժելայտիսին: Մեկնեցինք Գառնի, Գեղարդ:

Մեժելայտիսը Գեղարդում շրջում էր ամբողջովին վերացած, զարմացած, պայծառացած դեմքով: Կանգ էր առնում ամեն մի զարդաքանդակի, խաչքարի առջեւ, գրառումներ անում: Գեղարդի ներսում նրա խնդրանքով քահանան մի երգ կատարեց, ինքն էլ ոգեւորված երգեց լիտվերեն: Անմոռանալի պահ էր, լիտվերեն երգը հնչում էր վեհորեն, արձագանքում թռչող ելեւէջներով:

– Սքանչելի տաճար է: Եթե աշխարհը ժամանակին իմանար, Գեղարդը ոչ թե ութերորդ, այլ յոթերորդ հրաշալիքներից մեկը կհամարեր,– տաճարից դուրս գալիս ասաց նա: Գեղարդի ռեստորանում ճաշելուց հետո ուղեւորվեցինք Գառնի: Մեժելայտիսը երկար ժամանակ կանգնած դիտում էր Գառնու ձորը, հարցեր էր տալիս, զարմանում, հիանում: Հրաշալի օր էր: Գառնիում մեզ հյուրասիրեցին լավաշով, պանրով: Մեժելայտիսն իրեն անչափ երջանիկ էր զգում ու անվերջ կրկնում էր.

– Ինչ բարի ժողովուրդ եք, ինչ ինքնատիպ են հայերը...

Հաջորդ օրը, մայիսի 5-ին գրողների տանը հանդիպում էր Մեժելայտիսի հետ: Գնացի «Անի» հյուրանոց, որպեսզի Մեժելայտիսին ուղեկցեմ գրողների տուն:

Հանդիպման երեկոն բացեց Վարդգես Պետրոսյանը: Ողջույնի խոսք ասաց Գեւորգ Էմինը.

– Մեժելայտիսը ինձնից ընդամենը 3 օրով է փոքր, այնպես որ ես ավագ ընկերոջ իրավունքով կարող եմ ասել՝ բարով ես եկել, իմ սիրելի կրտսեր գրչեղբայր...

Մեժելայտիսից կատարած թարգմանություններ կարդացին Սիլվա Կապուտիկյանը, Վահագն Դավթյանը, Արտաշես Պողոսյանը եւ տողերիս հեղինակը:

Տպավորիչ էր Մեժելայտիսի խոսքը.

– Ես եկել եմ երկու նպատակով. ստեղծագործական ներշնչանքի համար եւ ավելի մոտիկից ծանոթանալու հայ ժողովրդի կյանքին:

– Դուք պետք է շատ երեխաներ ունենաք, փոքր ազգերի համար դա պարտադիր է:

– Նարեկացի ունեցող ժողովուրդը հպարտանալու իրավունք ունի: Նարեկացին սյուն է, որը Շեքսպիրի, Դանթեի, Հոմերոսի նման երկինք է պահում: Այս աշխարհում Նարեկացին հայերի համար հսկայական տարածություն կապահովի: Թարգմանելիս պետք է չափազանց զգույշ լինել, անտեղի գեղեցկացնել: Նա Արարատ է, սովորական ալպինիստին չի հանձնվի:

1979 թ. նոյեմբերի 26, թռչում եմ Վիլնյուս: Նախօրոք սենյակ էր ամրագրված ինձ համար «Վիլնյուս» հյուրանոցում:

Հերթապահը բացում է անձնագիրս ու ժպտում.

– Շնորհավորում եմ, այսօր ձեր ծննդյան օրն է:

Ես զարմանում եմ, որ լիտվուհի հերթապահը այդքան ուշադիր է, անմիջապես իմ ճամպրուկից հայկական մի հուշանվեր եմ հանում, նվիրում իրեն:

– Իմ նվերի փոխարեն դո՞ւք եք ինձ նվեր տալիս,– ասում է նա ու սաթե մի մոխրաման նվիրում ինձ:

Ճաշում եմ «Ներինգ» ռեստորանում: Մի քիչ շրջելուց հետո վերադառնում եմ հյուրանոց ու զանգահարում Մեժելայտիսին:

– Էլ ինչո՞ւ ես սպասում, արի, հենց հիմա, սպասում եմ,– համարյա հրամայական շեշտով ասում է նա: Վերցնում եմ կոնյակ, լավաշ, ծաղիկներ ու տաքսիով սլանում եմ...

Ուշադիր դիտում եմ Մեժելայտիսի աշխատասենյակը. մի պատն ամբողջովին գրքերի պահարան է, շարված են տասնյակ մեծ ու փոքր արձաններ, պատից կախված են Սարյանի ու Հակոբ Հակոբյանի նկարները:

– Աշնանն ուզում եմ գալ Հայաստան ու Երեւանում չմնալ, շրջագայել գյուղերում:

Երկու բաժակ խմելուց հետո ասաց.

– Այս բաժակով խմենք Յուրի Երզնկյանի կենացը, նրա «Սգավոր ձյունը» շատ եմ հավանել:

1981 թ. դեկտեմբերի 20. Գեւորգ Դեւրիկյանի հետ Վիլնյուսում ենք: Հյուր գնացինք Մեժելայտիսին: Մոտ չորս ժամ իմաստալից, ուրախ ժամանակ անցկացրինք:

Քանի որ այս օրերին Մեժելայտիսի երկերի 10-րդ հատորը նոր էր լույս տեսել, առաջին բաժակով խմեցինք նորածին գրքի կենացը:

– Միլը թարգմանում է Նարեկացի, բայց չի կարող իր վտիտ ուսերին բարձրացնել այդ վիթխարի ծանրությունը: Իմ առողջությունը չի ների, այլապես կթարգմանեի լիտվերեն: Մտադիր եմ Քուչակի հայրենները թարգմանել, մի քանիսը թարգմանել եմ՝ հավանել են: Նոր եմ վերադարձել Իտալիայից. Իրակլի Աբաշիձեի ու Յուրի Սուրովցեւի հետ էի: Իտալիայում պոեզիա չեն կարդում: Նույնիսկ Գարսիա Լորկան մահուդի տակ է: Շուտով մեզ մոտ էլ բանաստեղծություններ չեն կարդա, մեր ընթերցողներին ավելի շատ ձգում են ռեստորաններն ու խանութները: Մենք հաճույքով լսում էինք Մեժելայտիսին, մեկ էլ նա բարձրացրեց բաժակն ու ասաց.

1980 թ. դեկտեմբերի 10. Վիլնյուսից մի նամակ ստացա: Ծրարում Մեժելայտիսի խոսքն էր, ավելի ճիշտ, հոդվածը՝ «բարությամբ ու կենսասիրությամբ լի», իմ ծննդյան 50-ամյակի առթիվ: Հոդվածը երեք լեզվով էր՝ լիտվերեն, ռուսերեն, հայերեն, վերջինս թարգմանել էր Ֆելիքս Բախչինյանը: Մեժելայտիսի խոսքը տպագրվեց «Հայրենիքի ձայն» թերթում, «Դետսկայա լիտերատուրա» ամսագրում, հետագայում որպես իմ «Մրգաքաղ» հոդվածի առաջաբան:

Մեժելայտիսից տասնյակ նամակներ եմ ստացել, որոնց բնագրերը պահպանվում են Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանի իմ անձնական ֆոնդում: Հուզիչ է 1988 թ. դեկտեմբերյան երկրաշարժի առթիվ գրած նամակը. «Թանկագին Սուրեն, ինձ հարազատ Հայաստանից եկած յուրաքանչյուր տող անցնում է իմ սրտի միջով, որը ցավում է մեծ ողբերգություն ապրող Հայաստանի համար... Ես Հայաստանի տուժողներին օգնող կառավարական հանձնաժողովի անդամ եմ... Մեր հանձնաժողովը շատ բան է արել եւ անում է, որպեսզի բուժենք երկրաշարժի վերքերը եւ երբեմնի տուժողների դեմքերի հայկական արցունքները: Կանենք ամեն ինչ, որպեսզի Հայաստանն ապրի եւ կրկին ծաղկի»:

ԽՍՀՄ փլուզումից հետո, երբ խզվեցին միջհանրապետական կապերը, ընդհատվեց նաեւ իմ եւ Մոսկվայում, Կիեւում, Վիլնյուսում, Տալինում, Տաշքենդում եւ այլուր ապրող բազում բարեկամների նամակագրությունը:

Ես երկու անգամ նամակ ուղարկեցի Մեժելայտիսին, բայց... պատասխանի փոխարեն «Լիտերատուրնայա գազետայում» կարդացի նրա մահվան մասին:

Լիտվացի մեծ բանաստեղծի անունը հավերժ է հայ ժողովրդի սրտում որպես մաքուր սրտի տեր անկեղծ բարեկամի, որի հայաստանյան սերը միշտ անթեղված կրակի նման նոր ուժով բորբոքվի գալիք սերունդների սրտերում:

ՍՈՒՐԵՆ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Հայ երաժշտության մեծ երախտավորը

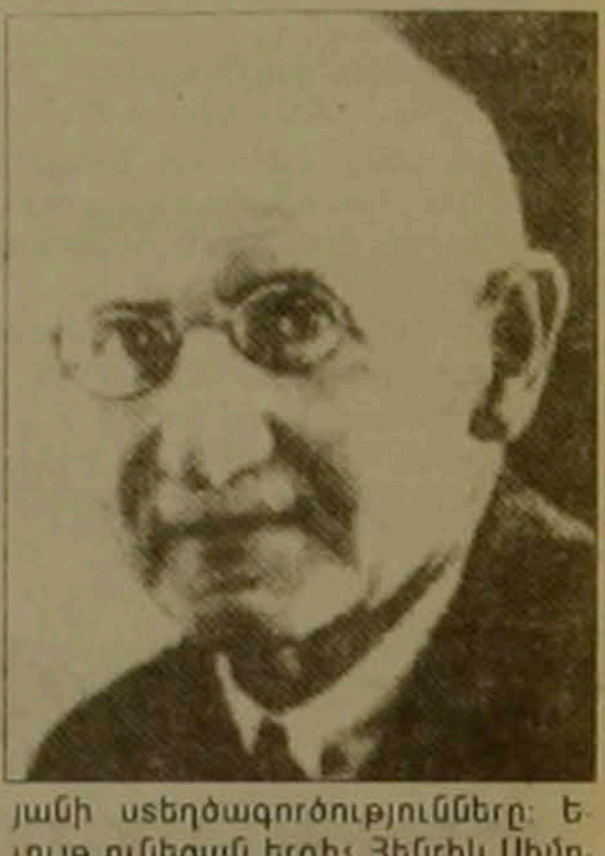

Ազգային օպերայի թատրոնի մոտով անցուդարձ անողներից շատերը չգիտեն, որ օպերայի բակում թաղված է մեծ կոմպոզիտոր Ալեքսանդր Սպենդիարյանը: Մայիսի 7-ին լրացավ նրա մահվան 70 տարին: Այդ օրը Սպենդիարյանի տուն-թանգարանի աշխատակիցները եւ Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցի սաներն ու ուսուցիչները այցելեցին նրա շիրիմին: Փոքրիկ արարողությունը ուղեկցվեց Սպենդիարյանի «Օրորոցային» եւ «Դայթարմա» ստեղծագործություններով: Այնուհետեւ մշակութային կապերի ընկերությունում տեղի ունեցավ երեկույթ, որը կազմակերպել էր հայ-ռուսական մշակութային միությունը, որի նախագահ Վլադիմիր Գրիգորյանը, ինչպես նաեւ երաժշտագետ Իրինա Տիգրանովան ներկայացրին մեծ կոմպոզիտորի կյանքը եւ ստեղծագործական գործունեությունը, նրա ներդրումը ինչպես հայկական, այնպես էլ ռուսական մշակույթում: Հնչեցին Սպենդիարյանի ստեղծագործությունները: Ելույթ ունեցան երգիչ Հենրիկ Սիմոնյանը, կոնսերվատորիայի ուսանողները, ինչպես նաեւ Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցի սաները:

Ա. Ա.

ՖՐԱՆՍԻԱ

Միհրան Էգնայանի հավաքածուն՝ Լիոնի թանգարանում

Ութ տարի տեւած եւ շուրջ 400 միլիոն ֆրանկ արժեցած վերանորոգման աշխատանքներից հետո, ապրիլի 3-ին, կատարվել է Լիոնի գեղարվեստի թանգարանի պաշտոնական բացումը, հաղորդում է Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը: Սեն Պիեր անունը կրող շենքը, որը նախկինում վանք է եղել, ըստ մասնագետների, համարվում է Ֆրանսիայի ամենահին թանգարաններից մեկը հատկապես իմպրեսիոնիստների գործերի ցուցադրության առումով: Սակայն [illegible] կտակել է թանգարանին:

Լիոնում ծնված ֆրանսիացի այս տիկինը ծանոթ է որպես Սաշա Գիտրիի կողակիցներից մեկը եւ բեմի վրա նրա պիեսների գլխավոր դերակատարուհին: Մահացել է 1997-ի հոկտեմբերի 12-ին՝ հսկայական հարստություն թողնելով թանգարանին: Այդ հարստության մաս են կազմում հայտնի նկարիչների ստեղծագործությունների ինչպես իր անձնական, այնպես էլ իր երկրորդ ամուսնու՝ ադամանդի վաճառական Միհրան Էգնայանի հավաքածուները: Այնտեղ առկա են Մանեի, Մոնեի, Ռենուարի, Գոյայի, Պիկասոյի եւ այլոց գլուխգործոցները: Երկու հավաքածուների արժեքը մոտ 150 մլն [illegible] հավաքածուները թանգարանում ներկայացվել են անջատ, այցելուներին հնարավորություն տալով առանձին տեղեկանալու գեղարվեստասերների առանձին ճաշակին ու նյութական կարողություններին:

Հ. Ծ.

ՌՈՒՍԱՆՈՂԻ ԱՄԲԻՈՆ

Համերգ-նվիրատվություն հիվանդ երեխաներին

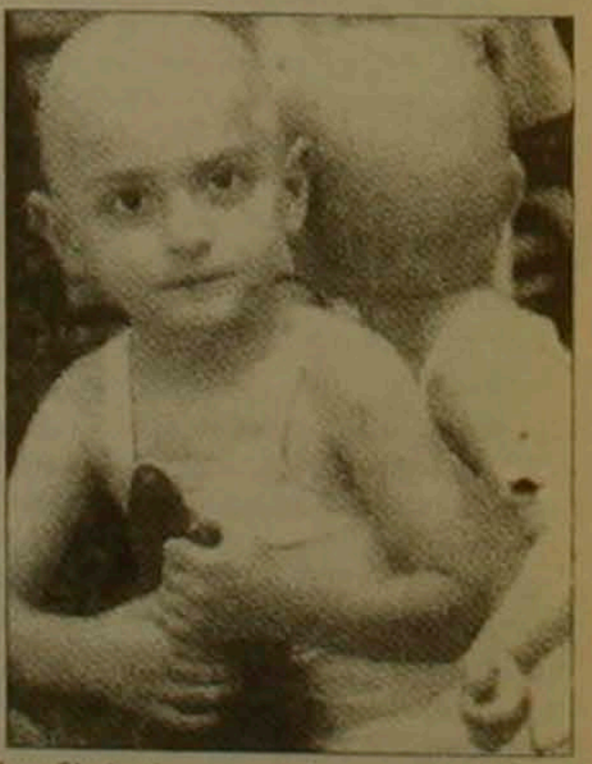

Երեկ Կամերային երաժշտության տանը տեղի ունեցավ բարեգործական համերգ՝ նվիրված «Արաբկիր» բժշկական կենտրոնի երեխաներին: Ելույթ էր ունենում «Սերենադ» կամերային նվագախումբը գեղարվեստական ղեկավար եւ դիրիժոր Էդուարդ Թոփչյանի գլխավորությամբ: Մենակատարը շվեյցարացի ջութակահար Սիբիլլե Թչուխին էր:

Բարեգործական այս համերգը Հայաստանում առաջին անգամ էր տեղի ունենում: Սակայն Շվեյցարիայում «Սերենադ» կամերային նվագախումբը ունեցել է այդպիսի 5 համերգ:

Համերգը կազմակերպվել էր շվեյցարական «Ուղիղ օգնություն Հայաստանին» եւ հայ «Անմիջական օգնություն» ընկերակցությունների կողմից: «Ուղիղ օգնություն Հայաստանին» միությունը ստեղծվել է 1991-ին Քրիստի Լեումաննի գլխավորությամբ: Հայ գործիչներ ներառելու համար 1995-ին Հայաստանում ստեղծվում է «Անմիջական օգնություն Հայաստանին» ընկերակցությունը (տնօրեն Հասմիկ Թադեւոսյան): Նպատակը խրոնիկական հիվանդությամբ տառապող հիվանդ երեխաների հոգեբանասոցիալական եւ կրթության ծրագրերի իրականացումն էր: Հիվանդանոցային պայմաններում նրանք զբաղվում են երեխաների կրթությամբ, սովորեցնում են ձեռագործություն, նկարչություն: Բացվել է արվեստանոց, որտեղ հաճախում են նաեւ առողջ երեխաներ:

Կամերային երաժշտության տանը բացի համերգից բացված էր ցուցահանդես, որտեղ ներկայացվում էին լուսանկարներ, երեխաների ձեռքի աշխատանքներ, «Bulletin» թերթը, որը եւս տպագրվում է ընկերակցության շնորհիվ:

Համերգից ստացված ողջ հասույթը տրամադրվելու էր «Արաբկիր» բժշկական կենտրոնում բուժվող երեխաներին:

ԱՄԱԼՅԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ,
ԵՊՀ ժուռնալիստիկա IV կուրս

digitised by A.R.A.R.@

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆ

Նազելիները որոշեցին չեմպիոնուհիներին

Նաեւսկայան եւ նրա երիտասարդ գործընկերները։

Հավաքական թիմերի հանրապետական կենտրոնում անցկացվեց գեղարվեստական մարմնամարզության Հայաստանի անհատական-թիմային առաջնությունը բազմամարտից։ Մրցումներին մասնակցեցին 88 մարմնամարզուհիներ, որոնք ներկայացնում էին 13 թիմեր (դրանցից երկուսը Կապանից էին, մյուսները Երեւանից)։

Թիմային մրցապայքարում մրցանակակիրները տեղեր գրավեցին հետեւյալ հերթականությամբ. 1. «Կենտրոն» համայնք-1, 2. «Արաբկիր» համայնք-1, 3. ՖԻՄՍ-1։ Չորրորդ տեղը գրավեց Կապանի թիմը, որը միավորների միայն փոքր տարբերությամբ ետ մնաց երրորդ մրցանակակիրից։ Նշենք, որ Կապանում շուրջ 120 աղջիկներ կանոնավոր կերպով պարապում են այս գեղեցիկ մարզաձեւով։ Արդեն երկար տարիներ այստեղ մարզչական մեծ աշխատանք է տանում սպորտի վարպետ Օլգա Դունաեւսկայան։ Մարզչական աշխատանքներում նրան արդեն օգնում են իր առաջին սաները։ Իրոք չափազանց շնորհակալ գործ են կատարում Դունաեւսկայան եւ նրա երիտասարդ գործընկերները։

Անհատական մրցումներում հանրապետության չեմպիոնուհիներ դարձան հետեւյալ մարզուհիները. առաջին կարգայիններ Տաթեւիկ Եղիազարյան («Արաբկիր»-1), կրտսեր սպորտի վարպետներ Տանյա Աբրահամյան («Կենտրոն»-1)։ Սպորտի վարպետի ծրագրով մրցող մարմնամարզուհիների լարված պայքարում չեմպիոնուհու կոչումը նվաճեց «Կենտրոն» համայնքի I թիմի անդամ, Բրյուսովի անվան ինստիտուտի ուսանողուհի Նինա Ալոյանը։ Նրան միայն մի փոքր զիջեց երկրորդ մրցանակակիր Կարինե Խաչատրյանը (ՖԻՄՍ-1)։ Հավասար միավորներով 3-4-րդ տեղերը բաժանեցին Լուսինե Գալստյանը եւ Նարինե Դավոյանը (երկուսն էլ «Կենտրոն»-1)։

Առաջնության բոլոր հաղթողներին եւ մրցանակակիրներին նվերներ եւ դրամական պարգեւներ հանձնեց ավանդական կարատեի հանրապետական ֆեդերացիայի փոխնախագահ Կարեն Ավետիսյանը։

Երեկ Իսպանիայում մեկնարկեց գեղարվեստական մարմնամարզության աշխարհի առաջնությունը։ Մայիսի վերջին Պորտուգալիայում կանցկացվի Եվրոպայի առաջնությունը։ Հայաստանի մարզուհիները այդ մրցումներին չեն մասնակցի փող չլինելու պատճառով։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Որոշում են կազմերը

Այժմ, երբ աշխարհի առաջնությանը մոտավորապես մեկ ամիս է մնացել, հավաքականների մարզիչները ընտրում ճշգրտում են իրենց թիմերի կազմերը։ Իսկ որոշ մարզիչներ էլ հրապարակում են դրանք։

Դրանցից մեկը Բրազիլիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Մարիո Զագալոն է։ Թիմում նա ընդգրկել է եւ փորձառու, եւ երիտասարդ խաղացողների։ 22 ֆուտբոլիստներից 9-ը աշխարհի չեմպիոն են դարձել նախորդ առաջնությունում։ Սա [illegible] առայժմ Զագալոն հայտարարել է [illegible] [illegible]ի հավաքականի հետ մեկնարկային խաղում իր թիմի հիմնական կազմը. [illegible]յն Տաֆարել, Կաֆու, Ժունիոր Բայանո, Ալդաիր, Ռոբերտո Կառլոս, Դունգա, Սեզար Սամպայո, Ջովաննի, Ռիվալդո, Ռոմարիո, Ռոնալդո։

Տանտերերի Ֆրանսիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Էմե Ժակեն իր 22 ֆուտբոլիստների անունները կհայտնի մայիսի 22-ին։ Առայժմ նա հայտարարել է 28 խաղացողների ցուցակը, որոնցից էլ վերջնական ընտրություն կկատարի։ Ցուցակում տեղ են գրավել Ֆրանսիայում, Իսպանիայում, Անգլիայում, Իտալիայում հանդես եկող ֆուտբոլիստներ։ 28-ի թվում են նաեւ Յուրի Ջորկաեֆը («Ինտեր») եւ Ալեն Բողոսյանը («Սամպդորիա»)։

Կլոր գնդակի մասին

Առաջնության կազմակերպիչները մեծ տեղ են տալիս գնդակներին, որոնցով կանցկացվեն առաջնության խաղերը։ Նախօրոք այդ գնդակները ստուգվում են լաբորատորիաներում, հատուկ սարքերի օգնությամբ։ Դրանց որակը ստուգելու նպատակով դրանք նույնիսկ տարվել են հարեւան Շվեյցարիա։

Խաղերի կազմակերպիչները, ընկերությունները մեկ այլ հոգս էլ ունեն կապված գնդակների հետ։ Ֆրանսիայում հայտնվել են գնդակներ, որոնք թե չեն տարբերվում առաջնության խաղերում օգտագործվելիքներից, սակայն իրականում մաքսանենգ ճանապարհներով են Ֆրանսիա հասնում։ Դրանք հիմնականում արտադրվում են Հնդկաստանում ու Պակիստանում եւ բերվում են նավերով։ Ֆրանսիական մաքսավորներն ու ոստիկաններն արդեն այդպիսի արտադրանք բռնագրավել են։

Բացվել է խանութ

Սեն Դենիի «Ստադ դը Ֆրանս» մարզադաշտի հարեւանությամբ բացվեց մարզական հագուստի եւ գույքի աշխարհում ամենամեծ խանութը։ Ավելի քան 10 հազար քմ ընդհանուր տարածք ունեցող սրահներում վաճառվում է սպորտին առնչվող ամեն ինչ։ Ընկերությունը հույսով է, որ աշխարհի առաջնության օրերին այստեղ աշխույժ առեւտուր կծավալվի, քանի որ «Ստադ դը Ֆրանսում» 9 խաղ կանցկացվի (այդ թվում առաջնության բացման եւ փակման խաղերը)։ Սպասվում է, որ այդ խաղերը դիտելու համար Սեն Դենի կայցելեն 800 հազար ֆուտբոլասերներ։

Ռոնալդոն արդարացվեց

Իտալական առաջնության «Յուվենտուս» (Թուրին)-«Ինտեր» խաղից հետո, որը մեծ աղմուկ էր հանել, վերջինիս մարզիչներն ու խաղացողները խստորեն քննադատեցին մրցավարին։ Միլանցիների կարծիքով, նա չափազանց այլասեր որոշումներ էր կայացրել ([illegible]) [illegible] մեծ են շատերը։ Իտալական լիգայի դեկավարությունը պատժեց «Ինտերի» մարզիչ Լուիջի Սիմոնիին (վերջինս խաղադաշտ էր վազել) եւ երեք խաղացողների։ Սակայն այնուհետեւ չեղյալ հայտարարեց Ռոնալդոյի որակազրկումը, իսկ Իվան Սամորանոյի պատիժը մեղմացրեց ընդամենը մեկ խաղով որակազրկելով նրան։ Միայն ուժի մեջ մնացին Սիմոնիի եւ Զե Էլիասի պատիժները։

Հերթական դասակարգումը

Ֆուտբոլի պատմության ու վիճակագրության միջազգային ֆեդերացիան հրապարակել է ակումբային թիմերի հերթական ռեյտինգ-ցուցակը։

Ահա թե ինչպիսին է ուժեղագույնների տասնյակը. 1. «Լացիո» (Իտալիա) 340 միավոր, 2. «Ռիվեր Պլեյտ» (Արգենտինա) 332, 3. «Բարսելոնա» (Իսպանիա) 331, 4. «Ինտեր» (Իտալիա) 294, 5. «Յուվենտուս» (Իտալիա) 282, 6. «Բորուսիա» (Գերմանիա) 278, 7. «Սպարտակ» (Ռուսաստան) 257, 8. «Գրեմիո» (Բրազիլիա) 252, 9. «Ռեալ» (Իսպանիա) 248, 10-11. «Բավարիա» (Գերմանիա), «Պարմա» (Իտալիա) 246-ական միավոր։

Իր ցուցակն է հրապարակել նաեւ «Ռոյթեր» գործակալությունը։ Այստեղ ավելի մեծ նշանակություն է տրված թիմի իր երկրի առաջնությունում գրանցած արդյունքին։ Գործակալության ռեյտինգ-ցուցակը գլխավորում են հետեւյալ թիմերը. «Յուվենտուս», «Ինտեր», «Լացիո», «Այաքս» (Հոլանդիա), «Բավարիա», «Բարսելոնա», «Պարմա», «Ռեալ», «Բայեր» (Գերմանիա), «Ուդինեզե» (Իտալիա)։

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Հանրապետական նիստ

Մոսկվա'98
Moscow'98

Տեղի ունեցավ Մոսկվայում հուլիսի 11-19-ը անցկացվելիք առաջին համաշխարհային պատանեկան խաղերի հանրապետական շտաբի նիստը, որը վարում էր ՀՀ սպորտվարչության պետ Արթուր Գեւորգյանը։

Նիստին մասնակցում էին խաղերի ծրագրում ընդգրկված բոլոր մարզաձեւերի՝ սպորտվարչության պատասխանատու մասնագետները։ Նրանք ներկայացրեցին իրենց ձեւերի ավագ մարզիչներին, ինչպես նաեւ՝ խաղերին նախապատրաստվելու ծրագրերը, որոնք հիմք կհանդիսանան ուսումնամարզական հավաքներ կազմակերպելու համար։

Հանրապետական շտաբի նիստում քննարկվեցին մի շարք կազմակերպական հարցեր։

Տեղեկացվեց, որ մոսկովյան կազմկոմիտեից ստացվել է նամակ, որում հայտնվում է, որ խաղերի ընթացքում կանցկացվեն սամբոյի ցուցադրական ելույթներ եւ մրցաշար, որոնք չեն մտնի խաղերի ծրագրերի մեջ։ Կազմակերպիչների ցանկությունը հասկանալի է. սամբո մարզաձեւը ստեղծվել է Ռուսաստանում, իսկ այն աշխարհին ներկայացնելու, պրոպագանդելու համար համաշխարհային խաղերը լավ հնարավորություն են ընձեռում։ Ի դեպ, ցուցադրական ելույթներն ու մրցաշարը կանցկացվեն Մոսկվայի պետական կրկեսում։ Նամակում հայտնվում է, որ Հայաստանին 6 տեղ է հատկացվել։ Մենք սպասել ենք մեր մասնակցության համաձայնությունը։

ՍԿԱՆԴԱԼ

«Բերեզովսկու գործը» կարճվեց

Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթի» եւ Հայաստանի հավաքականի դարպասապահ Ռոման Բերեզովսկու «գործը» տրամաբանական, արդարացի ավարտ ունեցավ։ Հիշեցնենք, որ ճանաչված ֆուտբոլիստը «Զենիթի» նախկին խաղացող Սերգեյ Դմիտրիեւի եւ նախկին մարզիչ Պավել Սադիրինի կողմից մեղադրված էր դեռեւս 1996-ի նոյեմբերին Մոսկվայի «Սպարտակի» հետ հանդիպման ժամանակ «խաղը ծախելու» մեջ։

Հարցի քննարկումը երկու անգամ հետաձգվեց։ Եվ ահա օրերս Ռուսաստանի ֆուտբոլային միության ստուգիչ-կարգապահական հանձնաժողովը անդրադարձավ այդ հարցին։ Որոշվեց «գործը» դադարեցնել՝ հանցանշանների բացակայության պատճառով։ Սերգեյ Դմիտրիեւը որակազրկվեց մինչեւ հուլիսի 1-ը՝ «չմտածված արտահայտությունների համար», ինչպես նշվում է որոշման մեջ։ Խիստ զգուշացում ստացավ Պավել Սադիրինը։

ՀՈԿԵՅ

Խոշոր անակնկալ

Շվեյցարիայում անցկացվող աշխարհի առաջնությունում տեղի ունեցան երկրորդ փուլի առաջին տուրի խաղերը։

«E» խմբում, որի խաղերն անցկացվում են Ցյուրիխում, աշխարհի չեմպիոն կանադացիները 6-2 հաշվով հաղթեցին Բելառուսի հոկեյիստներին։ Առաջին խաղամասն ավարտվեց 0-0 հաշվով, եւ ամեն ինչ փաստորեն վճռվեց երկրորդ փուլի առաջին 5 րոպեների ընթացքում. 4 անգամ տափօղակը հայտնվեց Բելառուսի հավաքականի դարպասում։ Այս խմբի մյուս Շվեդիա-Ֆինլանդիա խաղում նվազագույն հաշիվ գրանցվեց. շվեդները հաղթեցին 1-0 հաշվով։

Այդպիսի արդյունքով ավարտվեց նաեւ Բազելում անցկացվող «F» խմբի Չեխիա-Սլովակիա հանդիպումը։ Հաճախ պայքարում օլիմպիական չեմպիոնները՝ Չեխիայի հոկեյիստները 1-0 հաշվով հաղթեցին իրենց նախկին համերկրացիներին։

Այս խմբում խոշոր անակնկալ գրանցվեց։ Ռուսաստանի հավաքականը, պատմության մեջ առաջին անգամ, 2-4 հաշվով պարտություն կրեց Շվեյցարիայի հավաքականից։ Ռուսները չափազանց վատ անցկացրեցին հանդիպումը, եւ վերելքով խաղացող շվեյցարացիները լիովին գերազանցեցին մրցակիցներին։ Խաղավարտից մի քանի րոպե առաջ հաշիվը նույնիսկ 4-0 էր, եւ միայն դրանից հետո Ռուսաստանի հոկեյիստները կարողացան 2 գոլ խփել։ Իսկ ավելին անել նրանց չհաջողվեց։

Հիշեցնենք, որ յուրաքանչյուր խմբից մեղալների համար պայքարը կշարունակեն 2-ական թիմեր։

ՌԱԼԼԻ

Մաքրեյնի հաջողությունը

Ավարտվեց ավտոռալլիի աշխարհի առաջնության հերթական փուլը Կորսիկայի ճանապարհներով անցկացված մրցումներում հիանալի հանդես եկավ շոտլանդացի Կոլին Մաքրեյնը («Սուբարու»), որը երկրորդ տարին անընդմեջ հաղթեց ֆրանսիական այս կղզում անցկացված ավտոարշավում։ Երեքօրյա պայքարում Մաքրեյնը 27 վայրկյանով առաջ անցավ երկրորդ տեղը գրաված ֆրանսիացի Ֆրանսուա Դելքուրից («Պեժո»)։ Երրորդ տեղը գրավեց իտալացի Պիեռո Լեատտին («Սուբարու»)։

Աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Թոմի Մյակինենը (Ֆինլանդիա), առաջին իսկ օրը անհաջողության մատնվեց եւ դուրս մնաց պայքարից։

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՒԱՆ ԲԱՆԿ   CREDIT-YEREVAN BANK

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Շարունակելով համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ «Կրեդիտ-Երեւան» բանկը այժմ հանդիսանում է «Windsor Stock Trading Co. Ltd» խոշորա գույն բրոքերային կազմակերպության լիազոր ներկայացուցիչը Հայաստանում։

Ներդնելով կապի նոր համակարգ, բանկը անմիջականորեն առք ու վաճառք է կատարում Լոնդոնի ֆոնդային բորսայում։

Վերոհիշյալ գործառնությունները կատարելու համար բանկը աշխատանքի է հրավիրում անգլերենի ազատ տիրապետմամբ եւ ցանկալի է տեխնիկական վերլուծություն անելու ունակությամբ երիտասարդ աղջիկների եւ տղաների։

Ցանկացողները մինչեւ մայիսի 22-ը դիմեն «Կրեդիտ-Երեւան» բանկի բորսային գործառնությունների բաժին։

Հեռախոս 524352

ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ

շինանյութերի, էլեկտրական սարքերի, գրասենյակային եւ տնային կահույքի աճուրդի, որը տեղի կունենա 1998 թ. մայիսի 16-ին, Գրիբոյեդով-60 հասցեում, ժամը 8:00-ից մինչեւ ավարտվելը։

Աճուրդի անցկացման կարգի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկությունների եւ ապրանքների դիտման համար, 1998 թ. մայիսի 15-ին, ժամը 9:00-12:00, Գրիբոյեդով-60 հասցեում կանցկացվի ապրանքների նախնական ցուցադրում եւ ցանկացողների ցուցակագրում։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի բժշկական ուսումնարանը (պետ. գրանցում համար 015734) կատարում է նախապատրաստական բաժնի ընդունելություն 1998-1999 ուսարվա, հետեւյալ մասնագիտությունների գծով

1. Բուժքույրական
2. Ատամնատեխնիկական
3. Մանկաբարձական
4. Դեղագործական
5. Կոսմետոլոգիական
6. Ֆիզոթերապեւտիկ քույր

Ուսուցումը վճարովի է։

Ընդունվել կարող են միջնակարգ մասնագիտական կրթություն ունեցողները եւ տասներորդ դասարանում սովորողները։

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 58-38-62, 56-18-20, 74-14-81 (աշխ.), 65-52-24, 62-01-32 (տուն)։

Հասցեն՝ Իսահակյան 30. Աբովյան ավտոկայանի մոտ 2 դուռ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ■ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ ■ ԱՇԽԱՐՀ

ՀԱՅԱՑՔ ԵՐԵՎԱՆԻՑ

Թիվ 1, ԱՊՐԻԼ 1998

«Հայացք Երեւանից»
Շաբաթաթերթ հասարակական մտքի զարկերակը։
«Հայացք Երեւանից»
Մեր ազգային շահերը համաշխարհային շահերի շարժընթացում։
«Հայացք Երեւանից»
Քաղաքագիտական գունազարդ հանդես բոլորի համար։

Առաջին եւ հաջորդ համարները կրպակներում։

Բաժանորդագրությունը ՀՀ մամուլի տարածման գործակալություն. 375005 Երեւան, Սասունցի Դավիթ hr. 2

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում։

Հեռ. 44-97-40, 58-18-41 («Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ ննջասենյակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ)։ Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի։

Զանգահարել 27-22-57 ժամը 10-16, 58-33-26 ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

36x7.5x15 մ չափսերով երկաթե քանդվող անգար, որը կարելի է օգտագործել որպես պահեստ, արտադրամաս, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով։ Անգարը տեղադրված է Էրեբունու շրջանի Ջրաշեն գյուղում։ Գինը՝ 2000 դոլար։

Հեռախոս 23-41-03, 57-42-46

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4)։

Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

5 սենյականոց բնակարան Արցախի փողոց 8ա, բն. 44

Հեռ՝ 44-72-85, 44-71-45

Կխնամեմ

երեխա, 10 ամսականից բարձր։

Զանգահարել 248856, 553701։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սիրիայի Խաղաքացի Հարություն Գեղամի Ղազարյանը կորցրել է իր անձնագիրը։ Խնդրվում է գտնելու դեպքում զանգահարել Սիրիայի դեսպանություն, հեռ.՝ 57-65-57։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

կիսանկուղային տարածք 132.6 քմ, ընդհանուր մակերեսով, վերանորոգված, ունի սանհանգույց։

Հասցեն՝ Նալբանդյան 29

Տեղեկությունների համար զանգահարել 57-16-16 հեռախոսահամարով

Գյուղատնտեսական վարկի հնարավորություն

UMCOR

Միավորված Մեթոդիստների Օգնության Կոմիտեն (ԱՄՔՕՐ) տեղեկացնում է բոլոր հետաքրքրված անձանց, որ սույն թվականի մայիսի 5-ից սկսվում է 1998 թվականի գյուղատնտեսական վարկային ծրագիրը։ Վարկերը կտրամադրվեն այն անհատ անձանց եւ ձեռնարկություններին, որոնք ներգրավված են գյուղատնտեսության մասնավոր հատվածի հետեւյալ բնագավառներում

- սառնարանային եւ պահեստային տնտեսություններ,
- կաթի վերամշակում,
- ալրաղացներ եւ ջերմոցային տնտեսություններ:

Նախընտրություն կտրվի այն դիմորդներին, որոնք արդեն ունեն գործող տնտեսություն։

Վարկը տրամադրելու պայմանները՝

Վարկի առավելագույն չափը	մինչեւ 30000 ԱՄՆ դոլար *(կախված բնագավառից)*
Տոկոսադրույքը	19% տարեկան
Վարկի առավելագույն ժամկետը	18 ամիս

Վարկային դիմումի ձեւը կարող եք ստանալ ԱՄՔՕՐ-ի գրասենյակից։ Դիմումները կընդունվեն մայիսի 5-ից մինչեւ հունիսի 5-ը։ Լրացված վարկային դիմումի հետ մեկտեղ անհրաժեշտ է ներկայացնել պետական գրանցման վկայականի պատճենը։ Լրացուցիչ տեղեկություններ այլ անհրաժեշտ փաստաթղթեր ներկայացնելու մասին կստանաք ԱՄՔՕՐ-ի գրասենյակից։

Ի գիտություն 1997 թվականի վարկային ծրագրի վարկառուներին

Տեղեկացնում ենք, որ «Սառնարանային եւ պահեստային տնտեսություններ», «Կաթի վերամշակում», «Ալրաղացներ» եւ «Մրգի վերամշակում» ծրագրերի վարկառուները ցանկության դեպքում կարող են մասնակցել 1998 թվականի վարկային ծրագրին։

Հասցեն՝ Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16, հեռ՝. 24-81-41, 28-29-77

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ

☎ 529353

հզորություն	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կՎտ	2.5 կՎտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կՎտ	3.0 կՎտ	6.1 ժ	

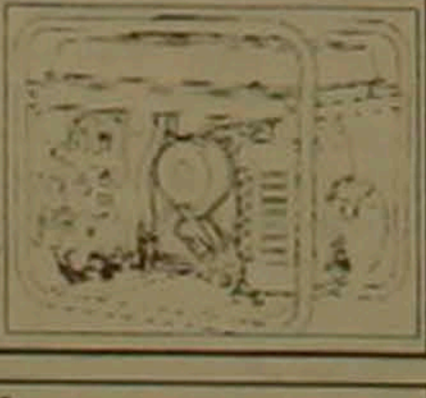

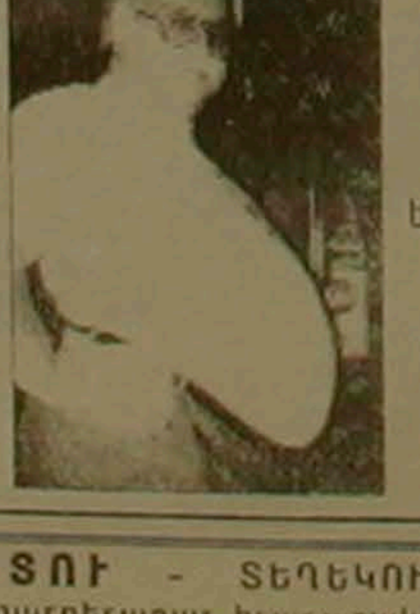

Ուզո՞ւմ եք նիհարել

անվնաս, առանց դիետայի եւ ֆիզկուլտուրայի։

Զանգվեք հետեւյալ հեռախոսահամարով

52-93-53

ժամը 9-18-ը

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ARMENPRESS

Արմենպրես լրատվական գործակալության համակարգչային կենտրոնը առաջարկում է՝

- ✔ Web Page-երի ձեւավորում եւ տեղադրում Internet
- ✔ Էլեկտրոնային թերթերի տեղադրում Internet
- ✔ Էլեկտրոնային փոստի ծառայություններ
- ✔ Ծրագրային ապահովում DOS, WIN95, WIN NT, UNIX (FreeBSD) օպերացիոն համակարգերում
- ✔ Ցանցային գրաֆիկական աշխատանքներ
- ✔ Համակարգչային դասընթացներ

Հասցե՝ Երեւան, Իսահակյան 28, IV հարկ, I սենյակ. հեռ. 52-67-32; E-mail: norik@armenpress.am

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Ծիրանի Սեզ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 818. Տպաքանակը 3500. Ստորագրված է տպագրության 8.05.1998. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@